

Plán dílčího povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry

IV. plánovací období 2027–2033

Foto: Tomáš Vlasák

VI. OPATŘENÍ K DOSAŽENÍ CÍLŮ TEXTOVÁ ČÁST

Pořizovatel:

Povodí Labe, státní podnik
Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové

ve spolupráci s

Krajským úřadem Královéhradeckého kraje
Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

Krajským úřadem Pardubického kraje
Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice

Krajským úřadem Libereckého kraje
U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

Krajským úřadem Středočeského kraje
Zborovská 11, 150 21 Praha 5

Krajským úřadem Kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava

Magistrátem hlavního města Prahy
Mariánské náměstí 2, Praha 1

a dotčenými ústředními správními úřady

Ministerstvo
zemědělství

Ministerstvo
životního prostředí

Zpracovali:

Vodohospodářský rozvoj a výstavba a.s.

Ing. Lukáš Viček
Ing. Julie Joudalová
Ing. Martin Tomek

ŠINDLAR, s.r.o.

Mgr. Jan Zapletal
Mgr. Jana Navrátilová
Ing. Martin Pilař

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

RNDr. Hana Prchalová

OBSAH

VI.	Opatření k dosažení cílů.....	5
VI.1.	Základní opatření	6
VI.1.1.	Opatření potřebná k provádění právních předpisů EU v oblasti ochrany vod.....	7
VI.1.2.	Opatření k aplikaci principu „znečišťovatel platí“	18
VI.1.3.	Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu	19
VI.1.4.	Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání	21
VI.1.5.	Opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod a k zajištění dobrého kvantitativního stavu podzemních vod 23	
VI.1.6.	Opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod.....	25
VI.1.7.	Opatření na znečištění z bodových zdrojů.....	26
VI.1.8.	Opatření na znečištění z plošných zdrojů.....	29
VI.1.9.	Opatření k zamezení přímého vypouštění do podzemních vod.....	31
VI.1.10.	Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek	32
VI.1.11.	Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění	34
VI.1.12.	Opatření na morfologické vlivy	35
VI.1.13.	Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod	40
VI.1.14.	Opatření prováděná v souvislosti s přeshraničním znečištěním.....	42
VI.1.15.	Opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny.....	42
VI.1.16.	Opatření na hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody pro zajištění vodohospodářských služeb.....	46
VI.1.17.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní v OsVPR	47
VI.1.18.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní mimo OsVPR	50
VI.1.19.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha	54
VI.1.20.	Opatření ke zlepšení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů	57
VI.2.	Doplňková a dodatečná opatření	57
VI.3.	Souhrnné náklady na opatření	57
VI.4.	Opatření s celostátní působností (listy opatření typu C).....	58

VI. OPATŘENÍ K DOSAŽENÍ CÍLŮ

Hlavním nástrojem k dosažení stanovených cílů, respektive dobrého stavu vod, jsou opatření. V rámci plánů dílčích povodí jsou opatření navržena v různé podrobnosti a prioritě. Nejdůležitější jsou opatření navržena do tzv. programu opatření, která primárně slouží k dosažení dobrého stavu vod. Menší prioritu mají ostatní opatření. Tato opatření často vychází z připomínek veřejnosti. Ostatní opatření jsou také například protipovodňová opatření. V ideálním případě by pak všechna opatření měla být v budoucnu rozpracována a realizována. Tam, kde dobrý nebo velmi dobrý stav již existuje, má být udržován, a to buďto stávajícím managementem území, nebo opět návrhem opatření. Dobrého stavu mělo být dosaženo do roku 2015, po tomto roce se na konkrétní ukazatel a vodní útvar uplatňují výjimky z nedosažení dobrého stavu.

Programy opatření stanoví časový plán jejich uskutečnění a strategii jejich financování. Opatření navržena za účelem dosažení cílů mají hlavní oporu ve směrnici Evropského společenství (viz následující části). Opatření přijatá v programu opatření je třeba uskutečnit do 3 let od schválení plánů dílčích povodí (§ 26 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“) [L1]). Programy opatření definují buď konkrétní opatření, jež jsou technicky a finančně uskutečnitelná, nebo odkazují na obecná opatření, která řeší vytipovanou část vymezené lokality, kde je identifikován problém. Tato obecná opatření vyplývají z legislativy přijaté na národní úrovni a pokrývající celé území státu. V případech, kdy je to účelné, jsou přijata opatření uplatněná pro všechna dílčí povodí.

Program opatření obsahuje opatření, která reagují zejména na výsledky hodnocení stavu vodních útvarů, a dále také na identifikaci významných vlivů a na významné problémy nakládání s vodami. Provázanost hodnocení stavu, identifikovaných významných vlivů a navrhovaných opatření je patrná jednak z listů hodnocení vodních útvarů, jednak z tabulky VI.1b.

K jednotlivým navrhovaným opatřením jsou vytvořeny tzv. listy opatření, které jsou přílohou plánu dílčího povodí. Listy opatření obsahují informace o každém opatření v modifikaci podle typu opatření (jiný list opatření je na řešení komunálních zdrojů znečištění, jiný list například na řešení hydromorfologie). Listy opatření jsou zpracovány ve třech úrovních podrobnosti označené jako A, B a C.

List opatření typu A (konkrétní opatření) – Navržené opatření řeší konkrétní cíl či problém (nedosažení stavu, vliv) konkrétním způsobem, respektive je navrženo na konkrétní ukazatel (soubor ukazatelů) hodnocení stavu. Může též reagovat na (významný) vliv či jiný podnět. Opatření je identifikováno svým názvem a přesným umístěním v rámci vodního útvaru. Způsob řešení je kromě popisu navrhovaného stavu přesně vymezen parametry opatření. Dost často vychází z již zpracovaných materiálů.

List opatření typu B (obecné opatření) – Navržené opatření reaguje na konkrétní problém (nedosažení stavu, vliv). V případě, že není možno konkretizovat specifický problém tak jako u listu opatření typu A, buďto neexistuje dostatek informací o řešeném problému nebo je problém tak územně rozsáhlý a složitý, že jej nelze snadno řešit (například nevhodný management území). List opatření typu B může být doplněn přílohami, kde jsou stručně uvedena konkrétní opatření (například list opatření na zajištění migrační průchodnosti je doplněn návrhy opatření na konkrétních lokalitách). List opatření typu B se váže ke konkrétnímu vodnímu útvaru či více útvarům. Oproti III. plánovacímu cyklu jsou opatření typu B hojně používána také pro řešení komunálních zdrojů znečištění (bodových i plošných) blíže o tomto typu opatření se píše v kapitole VI.1.7.

List opatření typu C (obecné opatření) – Opatření reaguje na obecně chápáný problém (vliv), který vzhledem ke své povaze nelze řešit konkrétním fyzickým opatřením, ale pouze opatřením na úrovni nových návrhů právních předpisů. Většinou se jedná o administrativní či koncepční opatření. Pokud již existuje opatření v podobě závazného právního předpisu, není na danou problematiku vytvářen list opatření, neboť závazný právní předpis je již realizované opatření. Pokud se ukáže jako nutné uvést návrh na úpravu legislativy, je předložen nový list opatření typu C (viz dále).

Detailní informace o jednotlivých opatřeních jsou uvedeny v příslušných listech opatření. Předložený návrh opatření sestavený v rámci plánu dílčího povodí představuje celkový zásobník pro dané dílčí povodí. Tento soubor vstupuje do národního plánu povodí, kde následně na národní úrovni proběhne ekonomická analýza a bude vytvořen program opatření a zásobník opatření.

Tabulka VI.1a – Opatření k dosažení cílů RE (tabulka v příloze)

Tabulka VI.1b – Opatření k dosažení cílů s vazbou: vliv – stav a výjimka RE (tabulka v příloze)

VI.1. Základní opatření

Každý program opatření musí zahrnovat „základní“ opatření a je-li to nutné i „doplňková“ a „dodatečná“ opatření. Základním dokumentem stanovujícím rámec pro oblast vodního hospodářství na úrovni evropské legislativy je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES (dále jen „rámcová směrnice o vodách“) [E1]. Z článku 11, odst. 3 vyplývají základní opatření. Rozsah těchto opatření vychází ze směrnic uvedených v následující kapitole. Tyto směrnice jsou transponovány do českých právních předpisů.

Základní opatření pro ochranu vod podle § 26 vodního zákona [L1] a v souladu s Rámcovou směrnicí o vodách [E1] navrhovaná v plánech dílčích povodí jsou:

- a) opatření vyžadovaná k provádění předpisů Evropské unie pro oblast ochrany vod, včetně opatření požadovaných podle předpisů Evropské unie,
- b) opatření k úpravě cenové politiky, která uplatní zásadu návratnosti nákladů s ohledem na ekonomickou analýzu podle § 11 vodního zákona [L1] a v souladu s principem znečišťovatel platí a která vytvoří dostatečné podněty k efektivnímu užívání vodních zdrojů a tím k dosažení cílů ochrany vod jako složky životního prostředí, k zajištění přiměřených výnosů za vodohospodářské služby z průmyslu, zemědělství a domácností s přihlédnutím k zavedené praxi, sociálním, environmentálním a ekonomickým důsledkům úhrady vodohospodářských služeb a ke geografickým a klimatickým podmínkám dotčeného území,
- c) opatření pro podporu efektivního a udržitelného užívání vody s ohledem na dosažení cílů ochrany vod jako složky životního prostředí,
- d) opatření k ochraně vod a vodních zdrojů využívaných k výrobě pitné vody,
- e) opatření k ochraně vod využívaných ke koupání,
- f) regulace odběrů povrchových a podzemních vod a vzdouvání povrchových vod, která mají významný vliv na stav vod,
- g) regulace umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod,
- h) opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón,
- i) opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů,
- j) opatření k zamezení vstupu jakýchkoliv látek schopných způsobit znečištění do podzemních vod, aniž by prošly filtrací půdou nebo půdním podložím, zohledňující osvědčené postupy, včetně osvědčených ekologických postupů a nejlepších dostupných technik stanovených v jiných právních předpisech,
- k) opatření k zamezení vstupu jakýchkoliv látek uvedených v příloze č. 1 vodního zákona [L1] do podzemních vod,
- l) opatření na snížení znečištění povrchových a podzemních vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami,
- m) opatření potřebná k prevenci významných úniků znečišťujících látek z technických zařízení a k prevenci nebo zmírnění následků událostí způsobujících havarijní znečištění,
- n) opatření pro jakékoliv jiné významné nepříznivé ovlivnění stavu vod identifikované v přípravných pracích, zejména opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodního útvaru, umožňujících dosažení požadovaného ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu pro vodní útvary klasifikované jako umělé nebo silně ovlivněné,
- o) opatření k ochraně vodních ekosystémů, suchozemských ekosystémů a využití podzemních vod lidmi závislými na části útvaru podzemní vody zastoupené monitorovacím místem nebo místy, kde byla překročena hodnota normy jakosti pro podzemní vody nebo prahová hodnota,
- p) opatření potřebná pro zvrát významných a trvalých vzestupných trendů identifikovaných v útvarech podzemních vod za účelem postupného snižování znečištění podzemních vod a předcházení zhoršování jejich stavu.

Doplňková opatření jsou navržena a provedena k doplnění základních opatření, a to pouze je-li to nutné za účelem dosažení cílů stanovených podle článku 4 Rámcové směrnice o vodách [E1] tam, kde se očekává, že základní opatření nebudou zcela dostatečná. Doplňková opatření v České republice vycházejí například z existujících oblastí podpory operačního programu životní prostředí, a jiných dotačních titulů, které sice nemusí být primárně cíleny na zlepšení stavu vodních útvarů, ale jejich aplikace ke zlepšení stavu vodních útvarů, mimo jiné rovněž vede. Velmi vhodná doplňková opatření jsou také aktivity podporující správné ekonomické a fiskální nástroje, díky kterým se usnadní realizace základních navržených opatření. Členské státy mohou doplňková opatření vybrat ze seznamu uvedeného v příloze VI část B Rámcové směrnice o vodách [E1]. Mezi doplňková opatření se řadí také návrh průzkumného monitoringu ve vodních útvarech, které nedosáhnou cílů ochrany vod. Cílem průzkumného monitoringu je zjistit příčinu nevyhovujícího stavu

vodních útvarů a stanovit vhodné opatření na eliminaci těchto nepříznivých vlivů. Mezi doplňková opatření je možno zařadit také obecná opatření.

Doplňková opatření jsou zejména:

- a) právní nástroje,
- b) správní nástroje,
- c) ekonomické a fiskální nástroje,
- d) sjednané environmentální dohody,
- e) omezování emisí,
- f) kodexy správné praxe,
- g) znovuzřízení a obnova mokřadů,
- h) omezování odběrů vody,
- i) opatření na ovlivňování požadavků, mimo jiné podpora adaptované zemědělské výroby, jako je pěstování plodin s malou vláhovou potřebou v oblastech postižených suchem,
- j) opatření zaměřená na účinnost a opakované využití, mimo jiné podpora úsporných technologií v průmyslu a postupů zavlažování šetrících vodu,
- k) stavební projekty,
- l) revitalizační projekty,
- m) umělé doplňování zvodněných vrstev,
- n) vzdělávací projekty,
- o) výzkumné, vývojové a demonstrační projekty.

Dodatečná opatření zajišťuje Česká republika v případě, že monitoring nebo jiné údaje naznačují, že cíle stanovené pro příslušný vodní útvar nebudou dosaženy. Pro takový vodní útvar musí být nejprve vyšetřeny příčiny možného nesplnění, dále proběhne ověření a přezkoumání odpovídajících povolení a oprávnění, přezkoumání a úprava monitorovacích programů. Na základě těchto šetření budou přijata dodatečná opatření, která pro příslušný vodní útvar zajistí splnění environmentálních cílů.

Návrh dodatečných opatření je prováděn spolu s návrhem dalších a méně přísných cílů. V návaznosti na hodnocení stavu a návrh základních opatření, který u všech opatření typu A, nebo B obsahuje odhadovaný přínos opatření, výčet ukazatelů, u kterých dojde realizací opatření ke zlepšení a kvantifikaci tohoto efektu.

VI.1.1. Opatření potřebná k provádění právních předpisů EU v oblasti ochrany vod

Základním dokumentem stanovujícím rámec pro oblast vodního hospodářství na úrovni evropské legislativy je Rámcová směrnice o vodách [E1]. Z článku 11, odst. 3 vyplývají tzv. základní opatření. Rozsah těchto opatření vychází z níže uvedených směrnic, které jsou následně transponovány do českých právních předpisů.

Právní předpisy ES v oblasti ochrany vod:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785 ze dne 24. dubna 2024, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) a směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů [E46];
- Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod [E12], která nahrazuje Směrnicí Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod [E39];
- Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Nitrátová směrnice) [E6];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS (dále jen „směrnice 2006/7/ES“) [E3];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě [E13];

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (dále jen „směrnice 2012/18/EU“) [E30];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí [E37];
- Směrnice Rady 86/278/EHS ze dne 12. června 1986 o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství [E16];
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (dále jen „nařízení č. 1107/2009“) [E17];
- Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „směrnice o stanovištích“) [E10];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu (dále jen „směrnice 2006/118/ES“) [E19];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (kodifikované znění) (dále jen „směrnice o ptácích“) [E27];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik [E18];
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (dále jen „směrnice č. 2009/128/ES“) [E40];
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869 (dále jen „nařízení 2024/1991“) [E44].

Opatření vyvolaná těmito směrnicemi jsou popsána v kapitolách VI.1.1.1. – VI.1.1.14.

Jelikož jsou některá opatření požadovaná směrnicemi ES implementována na centrální úrovni, kdežto další opatření patřící do základních jsou zaváděna až s Rámcovou směrnicí o vodách [E1], dochází ke zdvojování některých opatření ve více kapitolách.

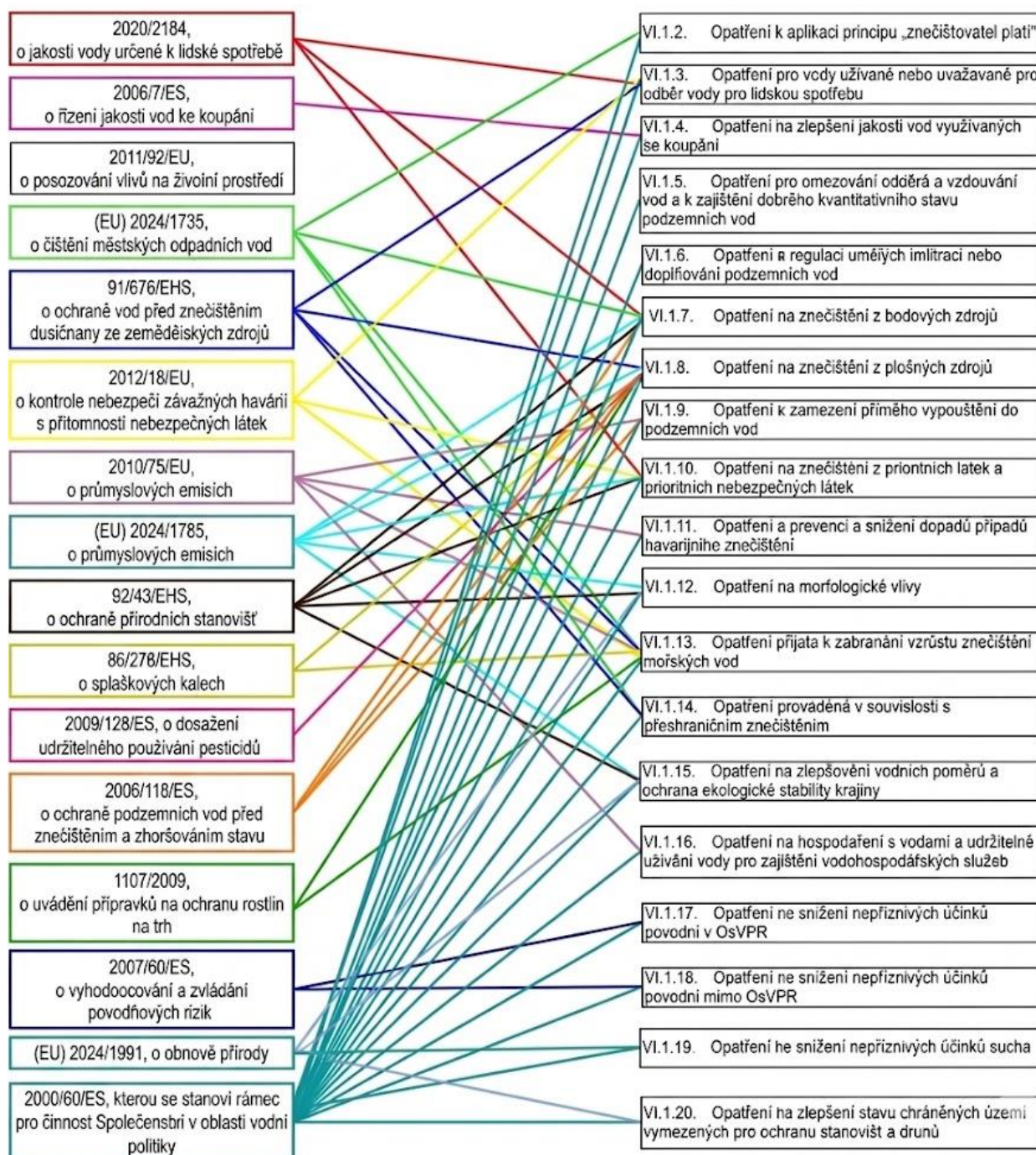
Z výše uvedeného důvodu tato kapitola obsahuje pouze popis jednotlivých směrnic, jejich účel, dopad a transpozici do českého právního řádu.

V níže uvedeném schématu jsou naznačeny souvislosti mezi právními předpisy a následujícími kapitolami.

Právní předpisy

VI.1. Základní opatření

Obrázek 1 Schéma mezi právními předpisy a následujícími kapitolami

VI.1.1.1. Směrnice 2024/1785/EU, která reviduje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU, o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění)

Integrovaný přístup k ochraně životního prostředí byl zakotven v legislativě EU směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15. ledna 2008 o integrované prevenci a omezování znečištění [E32], dříve směrnicí Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění [E7]. V současné době je uvedená směrnice nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785 ze dne 24. dubna 2024, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) a směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů [E46].

Hlavním cílem integrované prevence je ochrana životního prostředí jako celku před průmyslovým a zemědělským znečištěním regulací provozu vybraných zařízení uvedených v příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů [L38]. V příloze č. 2. zákona o integrované prevenci [L38] je uveden seznam hlavních znečišťujících látek pro stanovování emisních limitů mj. pro oblast vod.

Integrovaná prevence je soubor opatření zaměřených na prevenci znečišťování, na snižování emisí do ovzduší, vody a půdy, na omezování vzniku odpadů a na zhodnocování zneškodňování odpadu s cílem dosáhnout vysoké úrovně ochrany životního prostředí. Technická úroveň zařízení, zejména z pohledu dosahované výše emisí a množství odpadů, materiálové a energetické náročnosti, způsobu a nástrojích environmentálního řízení, se porovnává s nejlepšími dostupnými technikami tzv. BAT (Best Available Techniques). Ty jsou začleněny do evropských referenčních dokumentů o nejlepších dostupných technikách (BREF), které jsou pro jednotlivé obory zpracovávány a vydávány odbornými institucemi Evropské komise se zastoupením všech členských států.

Vydáním integrovaného povolení dochází k náhradě správních aktů podle příslušných právních předpisů. V integrovaných povoleních jsou ve vztahu k vodám v závazných podmínkách provozu úřadem stanoveny např. emisní limity, technická a preventivní opatření zajišťující ochranu podzemních a povrchových vod, monitoring odpadních vod.

Evropské předpisy jsou do českého právního řádu transponovány zákonem o integrované prevenci [L38], který vstoupil v účinnost 1. 1. 2003. Novelizací zákona předpisem č. 69/2013 Sb. [L56], byla provedena transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (o integrované prevenci a znečištění) [E33]. Některá ustanovení zákona o integrované prevenci jsou uvedena v prováděcí vyhlášce č. 288/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů [L57] a navazujícím zákonem 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, který nahrazuje Nařízení vlády č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů [L39].

Jelikož opatření vyvolaná touto směrnicí představují zejména obecné postupy k omezení znečištění, jsou opatření a bližší popisy uvedeny v kapitolách VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů, VI.1.10., Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek a VI.1.11. Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění.

VI.1.1.2. Směrnice Rady 2024/3019, o čištění městských odpadních vod

Problematika odvádění a čištění odpadních vod je v EU nově upravena **směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019** [E12], která nahrazuje původní směrnici Rady 91/271/EHS [E39]. Tato nová právní úprava reaguje na nové environmentální výzvy, jako je znečištění mikroznečišťujícími látkami, potřeba energetické neutrality sektoru a dopady klimatické změny na odvádění srážkových vod.

Hlavní cíle a změny nové legislativy:

- **Rozšíření působnosti:** Povinnost zajistit sběr a čištění odpadních vod se nově vztahuje na všechny aglomerace nad 1 000 EO (původně nad 2 000 EO).
- **Terciární a kvartérní čištění:** Pro aglomerace nad 10 000 EO jsou stanoveny přísnější limity pro dusík a fosfor. Zcela nově je zaveden **čtvrtý stupeň čištění** (kvartérní) pro odstraňování širokého spektra mikroznečišťujících látek (např. rezidua léčiv nebo kosmetických přípravků), a to u velkých čistíren a čistíren vypouštějících do citlivých oblastí.
- **Energetická neutralita:** Sektor čištění městských odpadních vod musí do roku 2045 dosáhnout energetické neutrality na vnitrostátní úrovni.
- **Sledování zdravotních parametrů:** Zavádí se povinný monitoring epidemiologických parametrů v odpadních vodách (např. virus SARS-CoV-2, antimikrobiální rezistence).
- **Lepší propojení s plněním cílů podle Rámcové směrnice o vodách [E1],** prostřednictvím článku 18

Implementace v České republice: Celé území ČR zůstává i nadále definováno jako **citlivá oblast**, což vyžaduje aplikaci nej přísnějších standardů čištění. Implementace požadavků nové směrnice do národní legislativy probíhá formou novelizace **vodního zákona** [L1] a **nařízení vlády č. 401/2015 Sb.**, o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách

přípustného znečištění“) [L7], které upravuje ukazatele a hodnoty přípustného znečištění. Tyto předpisy postupně integrují přísnější emisní limity a nové lhůty pro jednotlivé kategorie aglomerací.

Povinnost předávat data o kvalitě a množství vypouštěných odpadních vod zůstává zakotvena v § 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L33], a v prováděcí vyhlášce č. 428/2001, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L28]. V souladu s novou směrnicí je kladen vyšší důraz na transparentnost a informování veřejnosti o účinnosti čištění a nákladech.

Jelikož opatření vyvolaná touto směrnicí jsou zaměřena na eliminaci znečištění z komunálních odpadních vod, kterými se podrobně zabývá kapitola VI.1.7, jsou konkrétní investiční a technická opatření (včetně plánovaných modernizací ČOV na kvartérní stupeň) uvedena v dané kapitole.

Poznámka k platnosti: Směrnice 91/271/EHS [E39] bude formálně zrušena k 1. srpnu 2027. Do té doby probíhá transpoziční období, během kterého členské státy adaptují své vnitrostátní plány a právní předpisy na nové standardy směrnice (EU) 2024/3019 [E12].

VI.1.1.3. Směrnice Rady 91/676/EHS, o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

Účelem Směrnice Rady 91/676/EHS [E6] je:

- snížit znečištění vod způsobované dusičnany ze zemědělských zdrojů,
- předcházet dalšímu takovému znečištění.

Plnění nitrátové [E6] směrnice je povinné ve zranitelných oblastech, které jsou vymezeny v hranicích katastrálních území. Zranitelné oblasti jsou oblasti, kde se vyskytují vody znečištěné dusičnany ze zemědělských zdrojů. Zemědělské hospodaření ve zranitelných oblastech dále upravuje akční program nitrátové směrnice. Vymezení zranitelných oblastí podléhá přezkoumání a případným úpravám nejdéle ve čtyřletých intervalech.

Směrnice Rady 91/676/EHS [E6] byla transponována do ustanovení § 33 vodního zákona [L1], kde je uloženo vládě nařízením stanovit zranitelné oblasti a v těchto oblastech upravit používání a skladování průmyslových a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření (tzv. Akční program). Seznam zranitelných oblastí a první akční program byl vyhlášen nařízením vlády č. 103/2003 Sb.

Od 1. srpna 2012 je účinné nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 262/2012 Sb.“) [L22]. Toto nařízení částečně mění vymezení zranitelných oblastí v ČR a uplatňuje 3. akční program nitrátové směrnice [E6]. V návaznosti na to byly upraveny požadavky kontroly podmíněnosti i minimální požadavky na používání hnojiv, vyžadované u žadatelů o dotace na agroenvironmentální opatření v rámci Programu rozvoje venkova. V roce 2024 byla dle požadavků nitrátové směrnice [E6] provedena již pátá revize vymezených zranitelných oblastí.

Harmonogram nitrátové směrnice [E6] týkající se stanovení zranitelných oblastí a Akčního programu je následující: Vymezení a revize zranitelných oblastí:

- základní vymezení zranitelných oblastí: od 11. 4. 2003 (nařízení vlády č. 103/2003 Sb. [L140]);
- první revize vymezení zranitelných oblastí: od 1. 9. 2007 (novela nařízení vlády č. 219/2007 Sb. [L143]);
- druhá revize vymezení zranitelných oblastí: od 1. 8. 2012 (nařízení vlády č. 262/2012 Sb. [L22]);
- třetí revize vymezení zranitelných oblastí: od 1. 8. 2016 (novela nařízení vlády č. 235/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 235/2016 Sb.“) [L128]);
- čtvrtá revize vymezení zranitelných oblastí: od 1.7.2020 (nařízení vlády č. 277/2020 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů) [L129];
- pátá revize vymezení zranitelných oblastí: od 1.7.2024 (nařízení vlády č. 193/2024 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů) [L130].

Akční program (požadavky na zemědělské hospodaření):

- první akční program: 1. 1. 2004 – 3. 4. 2008 (nařízení vlády č. 103/2003 Sb. [L140]);

- druhý akční program: 4. 4. 2008 – 31. 7. 2012 (novela nařízení vlády č. 108/2008 Sb. [L142]);
- třetí akční program: od 1. 8. 2012 (nařízení vlády č. 262/2012 Sb. [L22]);
- čtvrtý akční program: od 1. 8. 2016 (novela nařízení vlády č. 235/2016 Sb. [L128]);
- pátý akční program: od 1.7.2020 (nařízení vlády č. 277/2020 Sb. [L129]);
- šestý akční program: od 1.7.2024 (nařízení vlády č. 193/2024 Sb. [L130]).

Dodržování podmínek této směrnice se od 1. ledna 2009 promítá také do Kontrol podmíněnosti (Cross Compliance, nebo nově Conditionality). Kontroly podmíněnosti se týkají standardů udržování půdy v Dobrém zemědělském a environmentálním stavu (GAEC) a dodržování Povinných požadavků na hospodaření (SMR), konkrétně do SMR 4 – „Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů“. Nedodržení uvedených podmínek může mít za následek krácení nebo dokonce zamítnutí některých podpor.

1. ledna 2013 vstoupila v platnost novela nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění pozdějších předpisů (zrušeno k 1. 1. 2015) [L148]. Touto novelou byl zejména rozšířen GAEC 2 a byly zavedeny některé další požadavky na hospodaření (SMR). V současné době je platné nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům [L131]. Zranitelné oblasti jsou zařazeny do Registru chráněných území v rozsahu vyjmenovaných katastrálních území.

Jelikož cílem této směrnice je snížení znečištění dusičnany ze zemědělských zdrojů, které je jedním ze zdrojů plošného znečištění, je výčet opatření vyvolaných touto směrnicí uveden v kapitole VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů.

VI.1.1.4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS

Směrnice Rady 76/160/EHS ze dne 8. prosince 1975 o jakosti vod ke koupání [E8] je od 31. prosince 2014 plně nahrazena směrnicí 2006/7/ES [E3]. Účelem této směrnice je zachovat a chránit životní prostředí, zlepšit jeho kvalitu a chránit lidské zdraví, a to doplněním Rámcové směrnice o vodách [E1]. Směrnice definuje způsoby monitorování a klasifikaci jakosti vod ke koupání, řízení jakosti vod ke koupání a způsoby informování veřejnosti.

Požadavky směrnice 2006/7/ES [E3] byly transponovány do národní legislativy v roce 2011, kdy byl významně novelizován zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“) [L8], a to zákonem č. 151/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L29], který zároveň přinesl i související novelu vodního zákona v části, která se týká vod ke koupání (§ 34) [L1]. Na změnu v zákonech navazují nové prováděcí předpisy (vyhlášky). Vyhlášku č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů (zrušeno k 25. 8. 2011) [L144] nahradila vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška 238/2011 Sb.“) [L30]. Konkrétní ukazatele a hodnoty přípustného znečištění povrchových vod, které jsou využívány ke koupání, jsou definovány v nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění [L7].

Na novelu § 34 vodního zákona [L1] navazuje vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 155/2011 Sb.“) [L14]. Profily povrchových vod využívaných ke koupání jsou dokumenty, které musí být zpracovány pro všechny "významné" přírodní koupací vody.

Seznam vod určených ke koupání sestavuje každoročně Ministerstvo zdravotnictví a je zveřejňován na úředních deskách a internetových stránkách krajských hygienických stanic (KHS). Úkolem ČR je každoroční reporting Evropské komisi o výsledcích monitorování a posouzení jakosti vod ke koupání za uplynulou koupací sezónu.

Vody ke koupání jsou zařazeny do „Registru chráněných území“ dle Rámcové směrnice o vodách [E1]. Od roku 2004 Česká republika podává zprávu o kvalitě vody ke koupání a jejich nejvýznamnějších charakteristikách Komisi Evropských společenství. Souhrnnou zprávu za předchozí koupací sezónu za celou EU a zároveň i zprávy z ostatních zemí EU lze nalézt na adrese <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/bathing-water/state-of-bathing-water>. Kvalitu vody členských států EU v jednotlivých koupacích oblastech (za jednotlivé roky) lze zjistit na <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/maps-and-charts>

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry bylo pro referenční rok 2024 stanoveno celkem 6 profilů koupacích vod, z toho 4 koupací oblasti a 2 koupaliště ve volné přírodě.

Jelikož jakost vod ke koupání je závislá zejména na eliminaci bodových zdrojů znečištění (zvláště komunální odpadní vody), jsou opatření, vyvolaná touto směrnicí, řešena v kapitole VI.1.7. Opatření na znečištění z bodových zdrojů.

VI.1.1.5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184, o jakosti vody určené k lidské spotřebě

Cílem směrnice je chránit lidské zdraví před nepříznivými účinky jakéhokoli znečištění vody určené k lidské spotřebě a zajistit, že voda bude zdravotně nezávadná a čistá. Směrnice se nevztahuje na přírodní minerální vody a léčivé vody.

Požadavek na přijetí systematického plánu aktivit s časovým harmonogramem ke zlepšení stavu povrchových vod sloužících pro odběr surové vody je uveden ve směrnici Rady 75/440/EHS ze dne 16. června 1975 o požadované jakosti povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody [E20], která byla nahrazena Směrnicí 2020/2184 [E13]. V reakci na tuto směrnici je nová povinnost integrovaná do procesu plánů povodí. Posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru vody určené k lidské spotřebě. Tento dokument vzniká jako přímá součást procesu zpracování Plánu povodí a představuje klíčový nástroj preventivní ochrany vodních zdrojů. V rámci tohoto posouzení správci povodí ve spolupráci s provozovateli vodovodů identifikují konkrétní hrozby (např. vlivy zemědělského hospodaření, staré ekologické zátěže či rizika havárií) v plochách, které hydrologicky ovlivňují dané odběry. Na základě vyhodnocení těchto rizik jsou přímo do programu opatření Plánu povodí zahrnuta cílená nápravná a preventivní opatření. Tento systémový přístup zajišťuje, že ochrana vod nespočívá pouze v technologii úpravy, ale začíná již aktivní správou krajiny a eliminací znečištění u zdroje, čímž je naplňován rizikově orientovaný přístup vyžadovaný směrnicí (EU) 2020/2184 [E13].

Požadavky této směrnice byly do českého právního řádu transponovány zákonem o vodovodech a kanalizacích [L33], dále zákonem o ochraně veřejného zdraví [L8] a prováděcím předpisem k tomuto zákonu, vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů [L66]. Podle § 13 odst. 4 zákona o vodovodech a kanalizacích [L33] Ministerstvo zemědělství zabezpečilo zpracování Plánů pro zlepšování jakosti surové vody odebírané za účelem úpravy na vodu pitnou, a to včetně časových harmonogramů jejich plnění jako podklad pro zpracování plánů oblastí povodí.

Aby mohly být řádně plněny zákonné povinnosti, jsou veškerá data o jakosti pitné vody vodovodů pro veřejnou potřebu a ve veřejných studních v ČR shromažďována v jednotném informačním systému. Celostátní monitoring jakosti vod zřídilo Ministerstvo zdravotnictví ČR a sběrem dat pověřilo hygienickou službu (Krajské hygienické stanice ČR). Do roku 1993 to byl informační systém s názvem Vydra a od roku 2004 je v provozu informační systém PiVo. Informační systém je neveřejná webová aplikace. Většinovým zdrojem dat jsou rozborů zajišťované provozovateli, jejichž provedení v předepsané četnosti a rozsahu je uloženo platnou legislativou, menšina dat je pořízena v rámci hygienického dozoru. Do systému mohou být vkládány pouze výsledky analýz provedených v laboratořích s platným osvědčením o akreditaci, autorizaci nebo o správné činnosti laboratoře.

Státní zdravotní ústav (SZÚ) vydává každoročně Zprávu o kvalitě pitné vody v ČR. V té za rok 2024 se uvádí, že z údajů získaných v rámci standardního chodu celostátního monitoringu jakosti vod v letech 2004 až 2014 vyplývalo, že postupně dochází k mírnému zlepšování jakosti pitné vody distribuované veřejnými vodovody.

Nicméně v roce 2015 se tento trend zastavil, když bylo pozorováno stejné nebo mírně čtenější nedodržování nejvyšších mezních hodnot (NMH) než v předešlých letech. Hlavní příčinou bylo a nadále je sledování většího spektra pesticidních látek (PL) a jejich metabolitů (v r. 2024 to bylo 230 ukazatelů včetně PL celkem a 309 překročení), častější nalézání vyšších koncentrací těchto látek a od roku 2021 také zahrnutí tří součtových ukazatelů do hodnocení (za rok 2024 byla nalezeno 317 případů překročení NMH těchto součtových ukazatelů).

Z hlediska zdravotního rizika zůstávají i nadále nejproblematictějšími kontaminanty pitné vody dusičnany a trichlormethan (chloroform).

Primárně odpovídá za jakost pitné vody provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu. Kontrolním orgánem je příslušná Krajská hygienická stanice a nadřízeným orgánem Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Území vyhrazená pro odběr vody pro lidskou spotřebu jsou zařazena do Registru chráněných území.

Opatření vyvolaná touto směrnicí jsou uvedena v kapitolách VI.1.3 Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu a VI.1.8 Opatření na znečištění z plošných zdrojů.

VI.1.1.6. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES

Směrnice Rady 96/82/ES ze dne 9. prosince 1996 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek [E14] byla 4. 7. 2012 nahrazena směrnicí 2012/18/EU [E30], která vstoupila v platnost dne 1. června 2015 a zrušila tak platnost směrnice 96/82/ES [E14].

Účelem této směrnice je prevence závažných průmyslových havárií, při kterých jsou přítomny nebezpečné látky, a omezení jejich následků pro člověka a životní prostředí a připravenost na rychlé a efektivní zvládnutí případné závažné havárie. Týká se především chemických provozů a udává hodnoty nebezpečných látek pro uplatnění této směrnice, které se pokládají za kritické.

Členské státy jsou povinny zajistit, aby byly dlouhodobě udržovány přiměřené vzdálenosti mezi podniky (na které se tato směrnice vztahuje), obytnými oblastmi a oblastmi, které jsou veřejně využívány a chráněné. V případě stávajících podniků se musí učinit dodatečná technická opatření.

Podle této směrnice musí provozovatel vypracovat bezpečnostní zprávu pro účely prokázání, že bylo zjištěno nebezpečí závažné havárie a byla provedena nezbytná opatření k zabránění těchto havárií a omezení jejich důsledků pro člověka a životní prostředí a zároveň musí provozovatel prokázat, že byly vypracovány vnitřní havarijní plány a poskytnuty informace umožňující vypracování vnějšího havarijního plánu, aby bylo možno provést nezbytná opatření v případě závažné havárie. Rozsah a obsah této zprávy je směrnicí přesně definován a musí obsahovat podrobný popis možných scénářů závažné havárie, vyhodnocení rozsahu a důsledků zjištěných závažných havárií a další nezbytné informace vedoucí k maximálnímu snížení pravděpodobnosti těchto havárií.

Tento evropský právní předpis byl do české legislativy transformován zákonem č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií a následně, poté co byl k 1. 10. 2015 zrušen, do zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o prevenci závažných havárií“) [L31].

Na prevenci následků průmyslových havárií úzce navazuje tzv. „havarijní novela“ vodního zákona (zákon č. 182/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 465/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon 182/2024 Sb.“) [L124]), která s účinností od 1. 8. 2024 (resp. 1. 7. 2025) zásadně zpřísňuje pravidla pro nakládání se závadnými látkami a řešení havárií na vodách. Tato novela zavádí digitální registr všech výustí do povrchových vod, zpřesňuje kompetence Hasičského záchranného sboru ČR a České inspekce životního prostředí při likvidaci havárií a zvyšuje sankce za ohrožení jakosti vod. Pro podniky spadající pod režim SEVESO III tato novela znamená povinnost užší integrace havarijních plánů s novými požadavky na monitoring a ohlašování úniků nebezpečných látek do vodních toků.

Opatření plynoucí z výše zmíněných právních předpisů jsou uvedena v kapitolách VI.1.3. Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu, VI.1.10. Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek a VI.1.13. Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod.

VI.1.1.7. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU kterou se mění směrnice Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

Směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí [E31] byla dne 17. 2. 2012 nahrazena jejím kodifikovaným zněním – směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU ze dne 16. dubna 2014, kterou se mění směrnice Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí [E48].

Na základě této směrnice musí členské státy učinit všechna potřebná opatření, aby připravované záměry, veřejné i soukromé, byly zkoumány z hlediska jejich vlivu na životní prostředí. Ty záměry, které mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění mohou mít významný vliv na životní prostředí, musejí být ještě před vydáním povolení posouzeny z hlediska jejich vlivu na životní prostředí.

Tato směrnice byla transponována do českého právního řádu zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon EIA) [L46]. V příloze č. 1 zmíněného zákona jsou uvedeny stavby, činnosti a technologie, které jsou v rámci procesu EIA posuzovány. Dle uvedené přílohy byly Plány oblastí povodí rovněž činnosti, která podléhá posuzování vlivu na životní prostředí, pouze v I. plánovacím cyklu. V současném plánovacím období nejsou plány dílčích povodí posuzovány procesem EIA.

VI.1.1.8. Směrnice Rady 86/278/EHS o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství

Účelem směrnice 86/278/EHS, o splaškových kalech [E16] je stanovení pravidel pro používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství [E16] tak, aby se zabránilo škodlivým účinkům na půdu, rostliny, zvířata a člověka a zároveň, aby se podpořilo správné používání kalů z čistíren odpadních vod.

Transpozice této směrnice byla provedena do vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady“) [L41].

V souladu s § 69 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) [L42] koordinuje provádění kontrol dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě Ministerstvo životního prostředí ČR. Kontrolu dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě vykonává a sankce za porušení těchto povinností ukládá (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů [L43]) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen „ÚKZÚZ“).

Kaly z čistíren odpadních vod se mohou za podmínek daných v zákoně o odpadech [L42] a vyhláškou o podrobnostech nakládání s odpady [L41], použít v zemědělství. Jelikož mohou kaly využívané v zemědělství způsobovat kontaminaci vodního prostředí, jsou opatření vyvolaná touto směrnicí uvedená v kapitole VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů.

VI.1.1.9. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS

Účelem této směrnice je stanovení pravidel pro povolování přípravků na ochranu rostlin v obchodní podobě a pro jejich uvádění na trh, používání a kontrolu ve Společenství (čl. 1 odst. 1).

Platnost směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (zrušeno k 13. 6. 2011) [E51] byla ukončena vydáním nařízení č. 1107/2009 [E17].

Jelikož je používání pesticidů považováno za vážnou hrozbu pro lidské zdraví a životní prostředí, a jejich vliv musí být dále snižován, přijala Evropská komise strategii zaměřenou na snižování rizik pro lidské zdraví a životní prostředí plynoucích z používání pesticidů, a to ve sdělení ze dne 12. července 2006 nazvaném „Tematická strategie udržitelného používání pesticidů“. Kromě toho Evropský parlament a Rada přijaly směrnici 2009/128/ES [E40].

Tato směrnice stanoví rámec pro dosažení udržitelného používání pesticidů, snižování rizik a omezování vlivu pesticidů na lidské zdraví, životní prostředí a pro podporování používání integrované ochrany rostlin a alternativních přístupů nebo postupů, jako jsou nechemické alternativy pesticidů.

Transpozice nařízení č. 1107/2009 [E17] současně se směrnicí 2009/128/ES [E40], byla provedena do novely zákona č. 199/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů [L133]. Následně nabyly účinnosti nejdůležitější prováděcí předpisy k tomuto zákonu. V souladu s požadavkem směrnice byl v gesci Ministerstva zemědělství připraven český Národní akční plán (NAP) k zajištění udržitelného používání pesticidů. Tento dokument byl dne 12. září 2012

schválen vládou ČR, usnesením č. 660 [L145]. NAP a je realizován od roku 2013. Aktuální NAP je pro období 2025–2029 a je již třetím akčním plánem.

Český NAP stanovuje čtyři hlavní cíle:

1. Omezení rizik spojených s používáním přípravků pro zdraví lidí
2. Omezení rizik spojených s používáním přípravků pro povrchové a podzemní vody
3. Omezení rizik spojených s používáním přípravků pro necílové organismy a jejich životní prostředí
4. Optimalizace použití POR bez omezení rozsahu zemědělské produkce

Problematika používání přípravků na ochranu rostlin se vztahuje k oblasti plošného znečištění. Z tohoto důvodu jsou opatření, vyvolaná touto směrnicí, uvedena v kapitole VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů.

VI.1.1.10. Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Směrnicí Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „směrnice o stanovištích“) [E10] je definována ochrana typů přírodních stanovišť a druhů rostlin a živočichů kromě ptáků [E10]. Účelem směrnice „o stanovištích“ je přispět k ochraně biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a druhů rostlin a živočichů (kromě ptáků) uvedených v přílohách směrnice. Vedle individuální ochrany jedinců rostlin a živočichů uvedených v příloze IV směrnice je významným nástrojem ochrany přírodních stanovišť a druhů uvedených v přílohách I a II směrnice „o stanovištích“ jejich územní ochrana prostřednictvím tzv. evropsky významných lokalit. Evropsky významné lokality jsou vymezovány na základě odborných kritérií nařízením vlády, kterým se stanovuje Národní seznam evropsky významných lokalit. Evropsky významné lokality společně s ptačími oblastmi tvoří soustavu NATURA 2000.

Směrnice o stanovištích byla do právního řádu České republiky transponována zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) [L17].

V ČR je vymezeno 1111 evropsky významných lokalit, z nichž v dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry je vymezeno 10 EVL zařazených do Registru chráněných území z důvodu vazby jejich předmětů ochrany (přírodních stanovišť nebo druhů) na vodní prostředí.

VI.1.1.11. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES, o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu

Směrnice 2006/118/ES [E19] doplňuje rámcovou směrnici o vodách [E1] v oblasti ochrany podzemních vod. Stanovuje kritéria pro hodnocení chemického stavu útvarů podzemních vod, zavádí povinnost určovat prahové hodnoty znečišťujících látek a upravuje postupy pro identifikaci významných a trvalých vzestupných trendů koncentrací znečištění. Hlavním cílem je prevence a omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a zabránění zhoršování jejich stavu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES doplňuje rámcovou směrnici 2000/60/ES v oblasti ochrany podzemních vod. Stanovuje kritéria pro hodnocení chemického stavu útvarů podzemních vod, zavádí povinnost určovat prahové hodnoty znečišťujících látek a upravuje postupy pro identifikaci významných a trvalých vzestupných trendů koncentrací znečištění. V souladu s novelizovanou přílohou II (směrnice 2014/80/EU) zahrnuje hodnocení stavu i nově sledované látky, zejména per- a polyfluorované látky (PFAS) a rezidua farmaceutik. Hlavním cílem je prevence a omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a zabránění zhoršování jejich stavu.

Do české legislativy je směrnice transponována zejména prostřednictvím nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění [L7] a vyhlášky 5/2011 Sb. o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programu zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod, ve znění pozdějších předpisů [L23]. V rámci plánování v oblasti vod jsou požadavky směrnice naplňovány prostřednictvím monitoringu podzemních vod, hodnocení chemického stavu a návrhu opatření v případě zjištěného rizika nedosažení dobrého stavu.

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry je ochrana podzemních vod realizována prostřednictvím sítě monitorovacích objektů provozovaných ČHMÚ a Povodím Labe, státní podnik. U útvarů podzemních vod identifikovaných jako rizikové jsou sledovány koncentrace relevantních znečišťujících látek, vyhodnocovány trendy a v případě potřeby

jsou navrhována opatření k omezení znečištění, zejména v oblastech ovlivněných zemědělskou činností, průmyslem a starými ekologickými zátěžemi.

Směrnice rovněž ukládá povinnost zamezit přímým i nepřímým vstupům nebezpečných látek do podzemních vod. V povodí jsou tyto požadavky naplňovány kontrolou nakládání se závadnými látkami, regulací činností v ochranných pásmech vodních zdrojů a realizací opatření ke snížení difuzního znečištění. Ochrana podzemních vod je nedílnou součástí Programu opatření tohoto plánu.

Výčet konkrétních opatření je proto uveden v následujících kapitolách:

- komunální bodové a plošné zdroje znečištění – VI.1.7. Opatření na znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón.
- plošné zdroje znečištění – VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů.
- podzemní vody – VI.1.9. Opatření k zamezení přímého vypouštění do podzemních vod

VI.1.1.12. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/39/EU, kterou se mění směrnice 2000/60/ES a 2008/105/ES, pokud jde o prioritní látky v oblasti vodní politiky

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/39/EU ze dne 12. srpna 2013, kterou se mění směrnice 2000/60/ES a 2008/105/ES, pokud jde o prioritní látky v oblasti vodní politiky [E2], stanovuje normy environmentální kvality (NEK) pro prioritní a některé další znečišťující látky ve vodním prostředí. Jejím cílem je dosažení dobrého chemického stavu povrchových vodních útvarů v souladu s požadavky rámcové směrnice o vodách [E1]. Směrnice zároveň upravuje postupy monitoringu těchto látek a ruší dřívější sektorové směrnice týkající se specifických průmyslových emisí do vod.

Vzhledem ke schopnosti mnoha prioritních látek kumulovat se v potravním řetězci je v souladu se směrnicí prováděn monitoring v biotě (zejména v rybách). Tento způsob sledování umožňuje přesnější posouzení dlouhodobého znečištění a rizik pro lidské zdraví i vodní ekosystémy, neboť koncentrace látek v organismech lépe odráží chronickou expozici prostředí než samotný rozbor vzorků vody. Pro vybrané látky, jako je rtuť či polyaromatické uhlovodíky, jsou pak NEK stanoveny přímo pro biotu jako závazná kritéria hodnocení stavu.

Požadavky směrnice jsou do české legislativy transponovány zejména prostřednictvím nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění [L7] a prostřednictvím hodnocení stavu vodních útvarů, dané vyhláškou č. 98/2011 Sb. o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů [L5]. V rámci plánování v oblasti vod jsou NEK využívány jako závazná kritéria pro hodnocení chemického stavu a pro návrh opatření v případě překročení limitních hodnot.

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry je monitoring prioritních látek zajišťován Povodím Labe, státní podnik, ve spolupráci s ČHMÚ. U vybraných vodních útvarů jsou sledovány koncentrace látek jako jsou těžké kovy, pesticidy, polyaromatické uhlovodíky a další perzistentní organické látky. Výsledky monitoringu jsou pravidelně vyhodnocovány a slouží jako podklad pro aktualizaci hodnocení chemického stavu a pro návrh cílených opatření ke snížení emisí.

Směrnice ukládá členským státům také povinnost snižovat a postupně eliminovat emise, vypouštění a úniky prioritních nebezpečných látek. V povodí jsou tyto požadavky naplňovány prostřednictvím regulace bodových zdrojů znečištění, kontroly nakládání se závadnými látkami, opatření ke snížení difuzního znečištění a podporou technologií omezujících vstupy rizikových látek do vodního prostředí. Relevantní opatření jsou zahrnuta v Programu opatření tohoto plánu.

VI.1.1.13. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

Účelem směrnice o ptácích [E27] je přispět k ochraně biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států EU. Vedle individuální ochrany jedinců je významným nástrojem ochrany ptáků územní ochrana vybraných nejvíce ohrožených, zranitelných a vzácných druhů prostřednictvím tzv. ptačích oblastí. Ptačí oblasti jsou vymezovány pro druhy ptáků uvedené v příloze I této směrnice a stěhovavé druhy, pravidelně se vyskytující na území členských států EU, a to prostřednictvím jednotlivých nařízení vlády. Ptačí oblasti společně s evropsky významnými lokalitami tvoří soustavu NATURA 2000.

Směrnice o ptácích [E27] byla do právního řádu České republiky transponována zákonem o ochraně přírody a krajiny [L17].

V ČR je vymezeno 42 ptačích oblastí, z nichž 18 je zařazeno do Registru chráněných území z důvodu vazby jejich předmětů ochrany na vodní prostředí a 1 se nachází v LNO.

Obnova kvality vod je řešena v rámci opatření, které se týkají bodových zdrojů znečištění a plošných zdrojů znečištění. Obnova biotopů je řešena opatřeními, která se týkají morfologie vodních toků a také problematiky ekologické stability krajiny. Výčet konkrétních opatření je proto uveden v následujících kapitolách:

- VI.1.7. Opatření na znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón.
- VI.1.10. Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek
- VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů
- VI.1.12. Opatření na morfologické vlivy
- VI.1.15. Opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny

VI.1.1.14. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1191, o obnově přírody

Nařízení 2024/1191 [E44] stanovuje závazný rámec pro obnovu degradovaných ekosystémů na území Evropské unie. V oblasti vodního hospodářství klade důraz zejména na obnovu volně tekoucích vodních toků a na zlepšení jejich hydromorfologických a ekologických funkcí jako předpokladu dosažení dobrého stavu vod.

Hlavním cílem nařízení je obnova přirozených procesů ve vodních tocích a jejich nivách, zejména prostřednictvím obnovy podélné a příčné kontinuity, odstranění nebo úpravy migračních bariér, revitalizace koryt a zlepšení propojení toků se zaplavovanými územími. Cílů je dosahováno kombinací technických a přírodě blízkých opatření, která podporují přirozenou dynamiku toků, transport sedimentů a dřevní hmoty a zvyšují retenční schopnost krajiny.

Obnova volně tekoucích vodních toků přispívá ke zlepšení biologických a hydromorfologických složek hodnocení vodních útvarů podle rámcové směrnice o vodách a tím ke zlepšení ekologického stavu nebo ekologického potenciálu povrchových vod.

Nařízení je přímo použitelné ve všech členských státech EU a nevyžaduje transpozici do národního práva. Jeho uplatňování však předpokládá úpravy a zpřesnění souvisejících právních a koncepčních nástrojů v České republice, zejména vodního zákona [L1], zákona o ochraně přírody a krajiny [L17], a prováděcích předpisů a strategických dokumentů v oblasti plánování v povodích. Plány dílčích povodí představují jeden z hlavních nástrojů pro koordinaci a praktickou realizaci opatření směřujících k naplnění cílů tohoto nařízení.

VI.1.2. Opatření k aplikaci principu „znečišťovatel platí“

Jedná se o opatření, která zajišťují finanční účast znečišťovatele za využívání vodních zdrojů a na realizaci opatření pro eliminaci jím produkovaného znečištění (pokud ještě není zajištěna). Implementace opatření je řešena formou legislativně – technických předpisů, jejichž tvorba je zajišťována v rámci administrativní činnosti odpovědných orgánů. Přitom se vychází ze současných ekonomických nástrojů uplatňovaných v ČR, jak vyplývají z národních právních předpisů.

S ohledem na současný stav v přípravě oceňování přírodních zdrojů se nepředpokládá, že bude v této fázi plánování uplatňována v oblasti vodohospodářských služeb úhrada jiných environmentálních nákladů, než jsou poplatky za odebrané množství podzemní vody, vypouštění odpadních vod do vod povrchových a platby za odběry povrchové vody. Přitom je sledováno na jedné straně dosažení návratnosti nákladů za vodohospodářské služby a na druhé straně sociální udržitelnost navržených opatření.

Podle vodního zákona se platí [L1]:

1. Poplatek za odebrané množství podzemní vody (§ 88):
 - Subjekt poplatku: Oprávněný z povolení k odběru podzemní vody nebo provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu.
 - Základ poplatku: Objem odebrané vody v m³.

- Sazba poplatku: Uvedena v příloze č. 2 zákona.
 - Výpočet poplatku: Součin základu poplatku a sazby poplatku.
 - Správce poplatku: SFŽP ČR.
2. Poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových (§ 89):
- Subjekt poplatku: Ten, kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových.
 - Základ poplatku: Skládá se z dílčích základů poplatku.
 - Sazba poplatku: Uvedena v příloze č. 2 zákona.
 - Výpočet poplatku: Součet dílčího poplatku z objemu a dílčích poplatků z jednotlivých znečištění.
 - Správce poplatku: SFŽP ČR.
3. Poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních (§ 90):
- Subjekt poplatku: Oprávněný, který má povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních.
 - Základ poplatku: Kapacita zařízení určeného k čištění odpadních vod, ze kterého jsou odpadní vody vypouštěny, vyjádřená v ekvivalentních obyvatelích.
 - Sazba poplatku: 350 Kč.
 - Výpočet poplatku: Součin základu poplatku zaokrouhleného na celé ekvivalentní obyvatele nahoru a sazby poplatku.
 - Správce poplatku: Obecní úřad obce, na jejímž území k vypouštění dochází.
4. Platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí (§ 101):
- Subjekt poplatku: Ten, kdo odebírá povrchovou vodu z vodního toku, je povinen uhrazovat platbu k úhradě správy vodních toků a u odběrů povrchové vody z významných vodních toků a z ostatních povrchových vod také k úhradě správy povodí, podle účelu užití odebrané povrchové vody v jednotkové výši v Kč/m³ podle skutečně odebraného množství povrchové vody.
 - Výše platby: Vypočte se vynásobením množství skutečně odebrané povrchové vody za uplynulý kalendářní měsíc snížené o množství povrchové vody, na které se platba nevztahuje, cenou za odběr povrchové vody stanovenou správcem vodního toku podle zvláštního zákona. Platba za odběr povrchové vody se neplatí, pokud odebrané množství povrchové vody je menší nebo rovno 6 000 m³ za kalendářní rok nebo je menší nebo rovno 500 m³ v každém měsíci kalendářního roku ad.
 - Správce poplatku: Příslušný správce vodního toku, ve kterém k odběru povrchové vody dochází, u ostatních odběrů povrchových vod příslušný správce povodí.

Souvisejícími právními předpisy v ČR jsou

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L 1].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí nebyly identifikovány žádné významné problémy nakládání s vodami s uplatněním principu „znečišťovatel platí“.

Tabulka VI.1.2 – Souhrnné informace o opatřeních:

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO40200001	Opatření k aplikaci principu „Znečišťovatel platí“ (LNO30200001)	nestanoveno	B	1. plán	Ano

VI.1.3. Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu

Popis opatření

Účelem těchto opatření je zejména zlepšení jakosti vodních zdrojů a jejich ochrana proti jakémukoliv znečištění. Vzhledem k tomu, že odběry probíhají z vodárenských nádrží a vodních toků s velkým povodím nebo z podzemních vod, mohou být

stávající i potenciální zdroje znečištění velmi pestré (zemědělská činnost, rekreace, SEZ, průmysl atd.). S ohledem na celkově velký počet odběrných míst a velký počet odběrů s nevyhovujícím stavem by tak případná opatření musela v podstatě pokrývat celou plochu povodí.

Mezi tato opatření lze zařadit stanovování ochranných pásem vodních zdrojů a vodárenských nádrží a způsob hospodaření v nich, sledování jakosti surové vody a opatření zmíněná v Plánech ke zlepšení jakosti surové povrchové vody odebírané za účelem úpravy na vodu pitnou. Další opatření představuje vyhlášení citlivých oblastí dle § 32 vodního zákona [L1], u nichž jsou uplatňovány přísnější požadavky na čištění odpadních vod a přísun dusíku ze zemědělských ploch. Významná jsou opatření ke stabilizaci a případně snížení odtoku fosforu a snížení eutrofizace u povrchových vod stojatých. Uplatněním těchto opatření je zajišťována komplexní ochrana vodních zdrojů povrchových a podzemních vod užívaných pro odběr vody pro lidskou spotřebu.

Je tak možno konstatovat, že v podstatě jakékoliv opatření na eliminaci znečištění může mít vliv na kvalitu surových vod. Tato opatření jsou řešena zejména v kapitolách VI.1.7, VI.1.8. a VI.1.10.

Nejčastějším důsledkem znečišťování životního prostředí v povodí vodních nádrží je zhoršená jakost vody, která se projevuje zvýšeným obsahem živin (eutrofizací) a případně také pesticidů a jejich metabolitů. Eutrofizace nejprve způsobuje zvýšenou primární produkci organické hmoty řasami a sinicemi (cyanobakteriemi) a po jejich odumření následný prudký pokles jakosti vody. Znemožňuje využívání nádrží k rekreačním účelům a u těch vodárenských zásadním způsobem zvyšuje provozní náklady procesu úpravy vody na vodu pitnou.

Eutrofizace většiny vodních útvarů typu jezero souvisí mimo jiné s akumulací fosforu. Jezera a méně hluboké vodní nádrže reagují na znečištění živinami citlivěji, protože fosfor se akumuluje nejen v biomase, ale ve zvýšené míře také v sedimentech, odkud se uvolňuje zpět do vodního sloupce. S postupem času a s přísunem dalšího množství fosforu z průmyslových hnojiv intenzivně používaných v současných agroekosystémech se problém zhoršuje. Povodí vodních útvarů typu jezero obvykle dalece přesahuje hranice samotného vodního útvaru a zahrnuje množství dalších vodních útvarů, ke kterým je rovněž nutné přistupovat s vysokou mírou pozornosti, protože mohou být zdrojem živin, které se pak akumulují v předmětném vodním útvaru typu jezero.

Specifickými oblastmi jsou tzv. "Území chráněná pro akumulaci povrchových vod" (LAPV). Jedná se o území vhodná pro soustředění (umístění) akumulací povrchových vod využívaných mj. pro jímání povrchových vod pro lidskou spotřebu. Tento typ opatření má návaznost jak na tuto podkapitolu PDP, tak i podkapitolu VI.1.16. - Opatření na hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody pro zajištění vodohospodářských služeb a podkapitolu VI.1.19. - Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Vyhláška 428/2001, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L28];
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L8];
- Zákon 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií) [L31].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí nebyly identifikovány žádné významné problémy při nakládání s vodami, které mají vztah přímo k surovým vodám a jejich odběrným místům, nicméně je možno vidět vazbu na:

- látkové zatížení z bodových zdrojů znečištění,
- látkové zatížení z plošných zdrojů znečištění.

Možný způsob financování

Zajištění pitné vody je jednou z nejdůležitějších činností vodního hospodářství a také velmi důležitým veřejným zájmem. Proto by mělo být prioritou zajištění dostatečného financování ochrany a podpory zdrojů. Z hlediska povrchových zdrojů se nabízí krajinotvorné dotační tituly jako je Operační program životní prostředí (MŽP) a Strategický plán společné zemědělské politiky (SZP) na období 2023–2027 (MZe) (dříve Program rozvoje venkova). V případě podzemních zdrojů

k výše uvedenému přibudou ještě finanční zdroje zaměřené na likvidaci starých ekologických zátěží. Další opatření mohou být obecně financována v rámci eliminace bodových i plošných zdrojů znečištění.

Souhrnné informace o opatřeních

V tabulkách níže je uveden přehled opatření vztahujících se k dané kapitole. Podrobnější informace o navrhovaných opatřeních ve IV. plánovacím cyklu obsahují jednotlivé listy opatření.

Opatření jsou řešena také v rámci listů opatření typu C – CZE40500002 Stanovení přírodních zdrojů podzemních vod pro útvary podzemních vod a CZE41600003 Území vyhrazená pro odběry vody pro lidskou spotřebu.

Tabulka VI.1.3 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO40301001	Hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů (LNO30301001)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano

VI.1.4. Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání

Popis opatření

Vodami ke koupání se rozumí povrchové vody, u kterých příslušný orgán očekává, že se v nich bude koupat velký počet lidí. Koupacími vodami nejsou vody užívané pro terapeutické účely a vody užívané v umělých bazénech. Vody ke koupání lze rozdělit podle charakteru lokalitu v souladu s legislativou na přírodní koupaliště a koupací oblasti. Přírodní koupaliště mají svého provozovatele, který sleduje jakost vody a zabezpečuje další služby na břehu. V koupacích oblastech (bez provozovatele) kontrolu jakosti vody provádí příslušná krajská hygienická stanice.

Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání vycházejí z požadavků evropské směrnice 2006/7/ES [E3]. Směrnice je do české legislativy transponována novelizací zákona o ochraně veřejného zdraví [L8], který stanovuje hygienické požadavky na koupaliště ve volné přírodě, umělá koupaliště, bazény, sauny a povinnosti jejich provozovatelů. Požadavky jsou konkretizovány v prováděcí vyhlášce č. 238/2011 Sb. [L30].

Každoročně do 31. května sestavuje Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství seznam, ve kterém uvede přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání a další povrchové vody, kde lze očekávat, že se v nich bude koupat velký počet osob, dále ostatní přírodní koupaliště místního významu a koupací sezónu. Koupací sezónou se rozumí zpravidla období od 30. května do 1. září nebo období, během něhož lze očekávat velký počet koupajících se osob. Tento seznam předkládá Ministerstvo zdravotnictví k připomínkám veřejnosti a následně zveřejňuje na úřední desce ve svém sídle, na úředních deskách v sídle krajských hygienických stanic a na Portálu veřejné správy. Ministerstvo životního prostředí předkládá seznam vod ke koupání každoročně před zahájením koupací sezóny Evropské komisi s uvedením důvodů jeho změn, pokud k nim došlo oproti předchozímu roku.

Krajská hygienická stanice (KHS) vydává do 1. května kalendářního roku monitorovací kalendář, ve kterém určí četnost odběrů vzorků vody, jejich rozložení na dobu koupací sezóny a místa odběru vzorků vody z dalších povrchových vod ke koupání. Pokud dojde k neočekávané situaci nebo je-li voda ke koupání znečištěna, vydá KHS opatření obecné povahy, kterým stanoví dočasný nebo trvalý zákaz používání vody ke koupání nebo dočasné nebo trvalé varování před koupáním. Na základě výsledků monitorování jakosti povrchových vod ke koupání sestavuje KHS soubor údajů o jakosti těchto vod, provádí jejich posuzování a klasifikaci a informuje o jakosti povrchové vody ke koupání veřejnost v blízkosti koupacího místa, na svých internetových stránkách a na Portálu veřejné správy.

Zprávu o výsledcích monitorování a posouzení jakosti povrchových vod za uplynulou koupací sezónu předkládá Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví Evropské komisi do 31. prosince kalendářního roku.

Pro každou lokalitu byl navíc zpracován správcem povodí tzv. profil povrchové vody ke koupání, což je podrobný dokument, ve kterém je jakost vody hodnocena z dlouhodobého hlediska a v němž jsou shrnuty možné zdroje znečištění. Jednotlivé profily jsou ke stažení na stránkách Ministerstva zemědělství (<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/prehledy-a-statistiky/povrchove-vody-vyuzivane-ke-koupani/>). Povinnost zpracování uvedených profilů upravuje § 34 vodního zákona

[L1]. Obsah a způsob sestavení profilu povrchových vod využívaných ke koupání, podmínky jeho přezkumu, aktualizace, rozsahu a způsobu předávání podkladů správcům povodí stanovuje vyhláška č. 155/2011 Sb. [L14].

Souvisejícími právními předpisy ČR

- Zákon 151/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L29];
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů [L30];
- Vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání, ve znění pozdějších předpisů [L14];
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů [L7].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

Problém v jakosti vod využívaných ke koupání způsobuje výskyt sinic a vodního květu. Tento nežádoucí jev je způsoben nadměrným přísunem fosforu do stojatých vod využívaných ke koupání, proto je možno vidět vazbu na následující problémy při nakládání s vodami:

- látkové zatížení z bodových zdrojů znečištění,
- látkové zatížení z plošných zdrojů znečištění.

Navrhovaný způsob financování

Opatření mohou být obecně financována v rámci eliminace bodových i plošných zdrojů znečištění.

Souhrnné informace o opatřeních

V tabulkách níže je uveden přehled opatření vztahujících se k dané kapitole. Podrobnější informace o navrhovaných opatřeních v IV. plánovacím cyklu obsahují jednotlivé listy opatření.

Tabulka VI.1.4 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO40400001	Povrchové vody využívané ke koupání (LNO30400001)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO40400002	Opatření v povodí ke zlepšení jakosti vody ve vodní nádrži VN Mšeno (LNO30400002)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO40400003	Opatření v povodí ke zlepšení jakosti vody ve vodní nádrži VN Harcov (LNO30400003)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO40400004	Opatření v povodí ke snížení eutrofie na nádrži Kristýna s vodou ke koupání (LNO30400004)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO40400005	Opatření v povodí ke snížení eutrofie na nádrži Koupaliště Nové Město pod Smrkem	Nestanoveno	B	2. plán	Ano

VI.1.5. Opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod a k zajištění dobrého kvantitativního stavu podzemních vod

Popis opatření

Opatření pro regulaci odběrů a vzdouvání vod jsou v ČR aplikována na legislativní úrovni. Každý, kdo chce s vodami nakládat, musí mít povolení od příslušného kompetentního orgánu, který je podle rozsahu činnosti buď na úrovni místní či krajské. V rámci žádosti o vydání povolení se vyjadřují správci povodí a další orgány, jejichž kompetence mohou mít s danou žádostí souvislost (například pokud se žádost týká činnosti v chráněné krajinné oblasti, vyjadřuje se orgán ochrany přírody a krajiny). Některé činnosti týkající se nakládání s vodami jsou zpoplatněny. Mezi ně patří i odběry povrchových nebo podzemních vod.

Účelem těchto opatření je eliminovat nežádoucí vlivy zajišťování vodohospodářských služeb na množství povrchové a podzemní vody. Odběry povrchových a podzemních vod mohou v některých případech způsobit nedosažení environmentálních cílů. Jedná se zejména o napjatou vodní bilanci povrchových a podzemních vod, způsobenou např. nepříznivým poměrem mezi odběry a základním odtokem.

Jedná se o správná opatření, kterými dochází k regulaci odběrů povrchových a podzemních vod a jejich akumulaci. Podle § 8 vodního zákona [L1] je potřeba povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami v následujících případech:

a) jde-li o povrchové vody a nejde-li při tom o obecné nakládání s nimi

1. k jejich odběru,
2. k jejich vzdouvání, popřípadě akumulaci,
3. k využívání jejich energetického potenciálu,
4. k užívání těchto vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů, za účelem podnikání,
5. k jinému nakládání s nimi,

b) jde-li o podzemní vody

1. k jejich odběru,
2. k jejich akumulaci,
3. k jejich čerpání za účelem snižování jejich hladiny,
4. k umělému obohacování podzemních zdrojů vod povrchovou vodou,
5. k jinému nakládání s nimi,

c) k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních,

d) k čerpání povrchových nebo podzemních vod a jejich následnému vypouštění do těchto vod za účelem získání tepelné energie,

e) k čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění a k jejich následnému vypouštění, pokud nejde o činnost prováděnou na základě povolení podle zákona o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě,

f) k užívání důlní vody jako náhradního zdroje podle zvláštního zákona

Povolení je časově ohraničené, předmětem povolení je rozsah povoleného ročního odběru nebo jiného nakládání s vodami (§ 9). Pokud je odebíráno více než 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc, má provozovatel povinnost měřit množství odebrané vody a výsledky předávat správcům povodí. Stejně tak při objemu vody vzduté vodním dílem nad 1 000 000 m³ je povinnost měřit objem vzduté vody nebo akumulované vody a výsledky předávat správcům povodí (§ 10).

Změna a zrušení povolení k nakládání s vodami je dle § 12 novely provedené zákonem č. 150/2010 Sb. [L135] definována následovně.

(1) Vodoprávní úřad může z moci úřední povolení k nakládání s vodami změnit nebo zrušit

a) nevyužívá-li oprávněný vydaného povolení k nakládání s vodami nebo využívá-li jej pouze minimálně bez vážného důvodu po dobu delší než 2 roky; to neplatí v případě povolení podle § 8 odst. 1 písm. b) bodu 1 k odběru vody ze záložních zdrojů pro zásobování pitnou vodou z veřejného vodovodu,

b) byla-li oprávněnému, který má povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, uložena povinnost připojit se na kanalizaci podle zvláštního právního předpisu 8b),

c) při stanovení minimální hladiny podzemních vod, nebyla-li dosud stanovena, či při její změně.

(2) Vodoprávní úřad může povolení k nakládání s vodami změnit nebo zrušit na žádost oprávněného. Bylo-li povolení vydáno jiné osobě, musí žadatel doložit, že je oprávněným z tohoto povolení.

(3) Vodoprávní úřad povolení k nakládání s vodami změní nebo zruší, a to i v řízení podle odstavce 1 nebo 2, je-li to nezbytné

a) k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí (§ 24 a § 26),

b) ke splnění programů snížení znečištění povrchových vod (§ 34 odst. 2 a § 35 odst. 1),

c) ke splnění programu snížení znečištění povrchových a podzemních vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami (§ 39 odst. 3),

d) pro zásobování pitnou vodou podle plánu rozvoje vodovodů a kanalizací.

(4) Požádá-li oprávněný o změnu doby platnosti povolení k nakládání s vodami, povolení nezanikne, dokud o žádosti není pravomocně rozhodnuto; žádost je nutné podat před uplynutím doby platnosti povolení k nakládání s vodami.

(5) Na změnu a zrušení povolení k nakládání s vodami se použije ustanovení § 9 až § 11 obdobně.

Dalším opatřením je možnost úpravy manipulačních řádů podle § 47 vodního zákona [L1], kde je uvedeno, že správa významných vodních toků může podávat podněty ke zpracování, úpravám a ke koordinaci manipulačních řádů vodních děl jiných vlastníků.

Vyžaduje-li to veřejný zájem, zejména je-li přechodný nedostatek vody nebo je-li ohroženo zásobování obyvatelstva vodou, může vodoprávní úřad podle § 109 odst. 1 vodního zákona [L1] rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit na dobu nezbytně nutnou povolená nakládání s vodami, popřípadě tato nakládání omezit nebo i zakázat. Tato opatření provede po projednání s dotčenými subjekty, pokud to mimořádnost situace nevyklučuje.

Uplatňování výše uvedených opatření minimalizuje nebezpečí nevratných změn hydrogeologického režimu. Při citlivých úpravách odběrů povrchových a podzemních vod, doprovázených nutnými změnami manipulačních řádů, bude zajištěn jak dobrý ekologický stav útvarů povrchových vod, tak nejdůležitější požadavky na užívání vod.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci, ve znění pozdějších předpisů [L4].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k regulaci odběrů a vzdouvání:

- odběry a vypouštění za podmínek nízkých průtoků/nepříznivý poměr mezi odběry a základním odtokem,
- nevhodné využívání území – vliv těžby na kvantitativní stav,
- realizace vrtů pro tepelná čerpadla.

V tabulce níže je uveden přehled opatření vztahujících se k dané kapitole. Podrobnější informace o navrhovaných opatřeních ve IV. plánovacím cyklu obsahují jednotlivé listy opatření.

Tabulka VI.1.5 – Souhrnné informace o opatřeních:

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO40501002	Opatření pro regulaci odběrů a vzdouvání (LNO3050102)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO40501003	Revize minimálních zůstatkových průtoků v lokalitách významných odběrů vod pro MVE (30501003)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano

VI.1.6. Opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod

Změna klimatu představuje jedno z klíčových témat současné světové environmentální politiky. Vědecké poznatky naznačují, že příspěvek člověka ke zvyšování koncentrací skleníkových plynů přispívá k ovlivňování klimatického systému Země. To následně vede k řadě negativních dopadů na fungování ekosystémů v celosvětovém, regionálním i národním měřítku, které se na národní úrovni projevují zejména ve změněném vodním režimu a jeho kvalitě.

Popis opatření

Jedno adaptační opatření, které i přes nepříznivé předpovědi klimatických scénářů, umožňuje zvýšení stability vodárenských zdrojů a zachování systému zásobování obyvatel vodou, je umělá infiltrace. Jedná se o umělé převádění povrchové vody do vod podzemních. Hlavním účelem infiltrace je zlepšení jakosti povrchové vody přirozenými filtračními pochody v půdě a poté její využití pro vodárenské účely.

Podmínky pro navrhování a realizaci umělé infiltrace jsou:

- identifikace vhodného hydrogeologického prostředí: preferovaná hydrogeologická uzavřenost, vhodné hydraulické a hydrofyzikální parametry kolektorů, nesaturované zóny a akumulací potenciál kolektorů;
- dostupnost vhodného zdroje pro infiltraci s přijatelnou kvalitou;
- kontrola a hodnocení kolmatace kolektoru a zasakovacího objektu.

Uměle vyvolaná břehová infiltrace je přímou metodou získávání vodárenského zdroje. Z technologického hlediska je většinou tvořena studňovým řádem, který je umístěn nedaleko zdroje povrchové vody. Jímáním podzemní vody v blízkosti vodního toku dochází k podpoření přirozené břehové infiltrace ze zdroje povrchové vody. Je tak získávána směs podzemní a povrchové vody.

Snížení nátok infiltrované podzemní vody ze srážek k jímacím řadům kompenzuje zvýšení infiltrace z toku. Přímá infiltrace z říčního toku poskytuje projektovanému infiltračnímu území značnou nezávislost na vývoji srážek v řešeném území.

Adaptační opatření, tzn. umělá infiltrace zvodní, by neměla zhoršit stav vodních útvarů, resp. by měla sloužit k dosažení stanovených cílů. Pokud neexistuje možnost, která je z hlediska životního prostředí vhodnější, je nutné podniknout všechny proveditelné kroky ke zmírnění dopadů zvoleného adaptačního opatření. Článek 4.7 Rámcové směrnice o vodách [E1] umožňuje výjimky, kdy není třeba dosáhnout dobrého stavu kvůli fyzickým změnám vodního útvaru tam, kde jsou např. výhody opatření zvyšující veřejnou bezpečnost považovány za důležitější, než přínosy pro životní prostředí. Může se také stát, že určitá opatření zmírňující dopady klimatu budou mít nepříznivý dopad na vodní prostředí – zde se uplatní stejný princip.

Související právní předpisy v ČR

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích, ve znění pozdějších předpisů [L59];
- Vyhláška č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů [L2];

- Vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci, ve znění pozdějších předpisů [L4].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

- Nedostatek vodních zdrojů požadované jakosti a množství.
- Nevhodný hydrologický režim (nedostatečné hospodaření s dešťovou vodou, nedostatek vsakovacích ploch, nedostatek vodních ploch v krajině, špatné hospodaření se závlahovou vodou).

V dílčím povodí nejsou navrhovaná opatření k této kapitole. Opatření je řešeno v rámci listu opatření typu C CZE40601001 Umělá infiltrace.

Tabulka VI.1.6 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
-	-	-	-	-	-

VI.1.7. Opatření na znečištění z bodových zdrojů

Opatření v této kapitole integrují přístup ke známým typům komunálních zdrojů znečištění. Bodové zdroje znečištění jsou pro účely návrhu opatření chápány jako evidovaná vypouštění převážně komunálních ČOV. Zastavěné oblasti bez připojení na kanalizaci zakončenou centrální ČOV jsou považovány za takzvané difuzní vliv. Tedy nejde o typický bodový ani plošný zdroj znečištění, spíše kombinaci obojího. Zastavěná oblast je plochou s velkým množstvím bodových zdrojů, někdy sdružených do jedné nebo více výustí kanalizace. Z pohledu řešení vodního útvaru jde takový zdroj znečištění charakterizovat plochou. Tento sdružený přístup kombinovaného posouzení efektu bodových i plošných (difuzních) vlivů umožňuje přesnější vyhodnocení efektu opatření. Naopak doposud aplikovaný přístup oddělený dával vždy jen izolovanou představu o efektu na stav vodního útvaru.

Metodický přístup

Opatření snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru, jsou navrhována jako listy opatření typu B. Základní jednotkou návrhu opatření je vodní útvar, tedy každý vodní útvar, který nedosahuje dobrého stavu u některého z ukazatelů relevantních pro komunální zdroje znečištění má navrženo opatření tohoto typu. Za relevantní ukazatel znečištění z komunálních zdrojů jsou považovány tyto: fosfor celkový, fosfor fosforečnanový, dusík amoniakální, biologická spotřeba kyslíku pětidení. V důsledku nedosažení dobrého stavu těchto ukazatelů se rovněž předpokládá ovlivnění stavu biologických složek hodnocení stavu jako jsou: fytozobentos, fytoplankton a makrozoobentos.

Návrh opatření pracuje se základními vstupy. Jsou to: hodnocení stavu a analýza vlivů. V Dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry zatím nebyl zpracován model fosforu podobný projektu Simphos [L136]. Nicméně efekt opatření ve vodních útvarech bylo možné dopočítat vzhledem ke krátkým řetězcům návaznosti vodních útvarů. Řídicím ukazatelem pro návrh opatření je fosfor celkový. Porovnáním výstupů z analýzy užívání vod a dopadů lidské činnosti na stav vod (analýza vlivů) s hodnocením stavu je možné určit které konkrétní vlivy se významně podepisují na nedosažení dobrého stavu u ukazatele ve vodním útvaru.

Samotný návrh opatření spočívá ve specifikaci konkrétních vlivů do podrobnosti evidovaného vypouštění (bodové zdroje) nebo katastrálního území bez připojení na kanalizaci zakončenou ČOV (difuzní zdroje). Nejde přitom o všechna evidovaná vypouštění nebo všechny katastry bez kanalizace připojené na ČOV ve vodním útvaru. Návrh vybírá konkrétní vlivy až po splnění podmínek dosažení dobrého stavu. Pro tyto specifikované vlivy navrhované opatření stanoví očekávaný efekt snížení vnosu u relevantních ukazatelů a odhadne náklady. List opatření určuje zásady pro nakládání s odpadními vodami ve vodním útvaru neklade si za cíl navrhnout konkrétní technické řešení. Přílišná konkrétnost mohla být v minulých cyklech plánů povodí jednou z příčin nízkého počtu realizovaných opatření.

Hlavní zásady všech opatření tohoto typu jsou maximálně zvýšit počet obyvatel připojených na kanalizaci, zakončenou ČOV s aktivním odstraňováním fosforu. DČOV jsou přípustné jen v odlehklých lokalitách, nikoliv jako řešení pro celá sídla. Opatření nepředepisuje konkrétní technické řešení, předpokládá ale maximální vypouštěné koncentrace ČOV na úrovni 0,8 mg/l pro menší ČOV do 1000 EO, respektive 0,5 mg/l pro větší ČOV nad 1000 EO. Technologie, které lze pro dosažení

cíle použít jsou například: simultánní srážení fosforu, oddělené srážení fosforu s koagulačním reaktorem nebo oddělené srážení fosforu s lamelovou dosazovací nádrží. Hodnoty jsou přísnější, než udává současná legislativa jako takzvané BAT, nicméně v praxi reálně dosažitelné.

Efekt opatření je s pomocí modelu Simphos – Labe stanoven i na navazující vodní útvary. Opatření navržené v horní části povodí má reálný dopad na látkový tok i v útvarech navazujících. Posouzení celého povodí tento efekt zohledňuje. Po dokončení výběru významných vlivů, které opatření navrhuje řešit je porovnáno dosažené snížení látkového vnosu se stávajícím stavem a je vyhodnoceno, zda může být realizací opatření dosaženo hodnot pro dobrý stav řešených ukazatelů. V některých případech je zatížení vodního útvaru tak vysoké v poměru k vodnosti, a tedy přípustnému látkovému toku že ani při realizaci opatření na všech zjištěných významných vlivech nedojde ke splnění podmínek dosažení dobrého stavu řešeného ukazatele. Tedy dosažení dobrého stavu není pro řešený ukazatel v daném vodním útvaru možné ani teoreticky. Pro tyto případy je na místě uvažovat návrh výjimky podle článku 4.5. Rámcové směrnice o vodách (méně přísné cíle).

Odhad nákladů

I když opatření nespecifikuje konkrétní technologii, pro odhad nákladů se s konkrétními technologiemi uvažovalo. Pro stávající ČOV, u kterých je opatřením navrhováno snížit odtokové koncentrace celkového fosforu se uvažovali následující technologie: simultánní srážení fosforu, oddělené srážení fosforu s lamelovou dosazovací nádrží, oddělené srážení fosforu s koagulačním reaktorem. Odhad nákladů pro každou ČOV vyhodnocenou jako významný vliv uvažuje s částkou podle následující tabulky jako investiční náklady. Provozní náklady jsou odvozené od potřebného snížení P_{celk} v kg/rok.

Parametry pro odhad nákladů u komunálních ČOV

Kategorie velikosti ČOV	Možný typ technologie	Kč/investice	provozní náklady Kč/kg odstraněného P
ČOV do 5000 EO	simultánní srážení fosforu	100 000	730
ČOV nad 5000 EO	oddělené srážení fosforu s lamelovou dosazovací nádrží	250 000	1340
ČOV nad 10000 EO	oddělené srážení fosforu s koagulačním reaktorem	250 000	1100

Pro významné vlivy katastrů nepřipojených na kanalizaci s ČOV opatření předpokládá vybudování kanalizace a ČOV. Jediný parametr, který může plán povodí relativně spolehlivě určit je počet obyvatel ve specifikovaném katastrálním území. Informace o typu kanalizace, délka navrhovaných stok, nebo povrch nejsou celoplošně spolehlivě dostupné pro celé dílčí povodí. Uvažuje se proto investiční náklady na jednoho ekvivalentního obyvatele 120 000 Kč. Tato částka byla odvozena z realizovaných projektů v posledních pěti letech

Pro odhad nákladů za výstavbu ČOV se uvažuje s následující jednotkovou cenou v Kč/EO.

ČOV do 500 EO	40 000 Kč/EO
ČOV od 500 do 2000 EO	20 000 Kč/EO
ČOV nad 2000 EO	15 000 Kč/EO

Souvisejícími právními předpisy v ČR jsou

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Nařízení č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů [L7];
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [L17];
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L8];
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L33];
- Vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů [L30];

- Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů [L43].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah ke komunálním bodovým zdrojům znečištění:

- Znečištění z komunálních zdrojů do 2000 EO
- Znečištění z komunálních zdrojů nad 2000 EO
- Znečištění z odlehčovacích komor
- Komunální zdroje nepřipojené na kanalizaci

Způsob financování

Pro opatření, která mají charakter obnovy nebo do značné míry také modernizace se předpokládá podstatný podíl samofinancování z poplatků vodného a stočného. Pro akce, které vyžadují vybudování nových systémů se předpokládá částečné krytí dotačními programy státními i krajskými, za spoluúčasti vlastníků infrastruktury, případně za spoluúčasti soukromého sektoru.

Pro financování navrhovaných opatření souvisejících s nákladnou investiční činností (výstavba kanalizací a ČOV) se předpokládá využití programů podpory MŽP, nebo MZe, případně dalších programů podpory vyhlašovaných kraji. U opatření zaměřených na zvyšování účinnosti čištění zejména fosforu na stávajících ČOV se předpokládá, že náklady budou pokryty z výběru stočného.

Důvodem, že v uplynulém plánovacím období nebyla provedena veškerá navržená opatření (probíhající a nezačatá) jsou problémy spojené s majetkoprávním vypořádáním dotčených pozemků, nedostatek finančních prostředků, popřípadě jiné ekonomické důvody.

Tabulka VI.1.7 – Souhrnné informace o opatřeních

ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO4709001	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Stěnova od státní hranice po státní hranici	241,820	B	3. plán	Ano
LNO4709002	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Šonovský potok od pramene po státní hranici	39,760	B	3. plán	Ano
LNO4709003	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Bobr od pramene po státní hranici	1,700	B	4. plán	Ano
LNO4709004	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Černý potok od pramene po státní hranici	22,120	B	3. plán	Ano
LNO4709006	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Lužická Nisa od pramene po tok Rýnovická Nisa	270,049	B	4. plán	Ano
LNO4709007	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Lužická Nisa od toku Rýnovická Nisa po Doubský potok	218,849	B	4. plán	Ano
LNO4709008	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Doubský potok od pramene po ústí do toku Lužická Nisa	159,059	B	3. plán	Ano
LNO4709009	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Harcovský potok od pramene po ústí do toku Lužická Nisa	96,040	B	4. plán	Ano
LNO4709010	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Lužická Nisa od toku Doubský potok po tok Černá Nisa	85,820	B	4. plán	Ano
LNO4709011	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Černá Nisa od pramene po Radčický potok	176,147	B	4. plán	Ano
LNO4709012	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Radčický potok od pramene po ústí do toku Černá Nisa	91,000	B	4. plán	Ano
LNO4709013	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Černá Nisa od toku Radčický potok po ústí do toku Lužická Nisa	Nestanoveno	B	4. plán	Ano

ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO4709014	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Jeřice od pramene po ústí do toku Lužická Nisa	372,298	B	1. plán	Ano
LNO4709015	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Lužická Nisa od toku Černá Nisa po Oldřichovský potok	768,975	B	3. plán	Ano
LNO4709016	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Oldřichovský potok od pramene po ústí do toku Lužická Nisa	30,940	B	4. plán	Ano
LNO4709017	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Mandava/Mandau od pramene po státní hranici	330,653	B	3. plán	Ano
LNO4709018	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Mandava/Mandau od státní hranice po státní hranici	69,740	B	4. plán	Ano
LNO4709019	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Lužnička od pramene po státní hranici	126,632	B	3. plán	Ano
LNO4709020	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Oleška od pramene po státní hranici	96,673	B	3. plán	Ano
LNO4709022	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Smědá od toku Černý potok po Sloupský potok	27,760	B	4. plán	Ano
LNO4709026	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Řasnice od pramene po ústí do toku Smědá	122,122	B	4. plán	Ano
LNO4709029	Snížení vnosu znečištění z komunálních zdrojů ve vodním útvaru Kočičí potok od pramene po státní hranici	Nestanoveno		3. plán	Ano

Mapa VI.1.7 – Opatření na znečištění z bodových zdrojů

VI.1.8. Opatření na znečištění z plošných zdrojů

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry se nachází několik velmi významných plošných zdrojů znečištění. Mezi nejvýznamnější plošné zdroje znečištění patří zemědělství, které je zdrojem živin a prostředků na ochranu rostlin. Znečištění probíhá jednak povrchovým smyvem, jednak pozvolným stálým vymýváním látek přes půdní profil skrze mělkou podzemní vodu. Mezi látky aplikované při zemědělském hospodaření na půdách, které mohou být příčinou nedosažení dobrého stavu útvarů povrchových vod nebo překročení imisních limitů, můžeme zařadit především dusík a jeho formy a dále široké spektrum látek používaných k ochraně rostlin – pesticidů. Fosfor sice je součástí přirozeného pozadí a může být umocněn s vodní erozí, nejnovějších poznatků jsou ale živinové bilance fosforu na zemědělské půdě vyrovnané případně i záporné.

Mezi plošné zdroje znečištění se řadí také komunální zdroje nepřipojené na kanalizaci. Z důvodu nutnosti provést společné posouzení všech komunálních zdrojů, byly ale komunální zdroje nepřipojené na kanalizaci řešeny opatřeními v kapitole VI.1.7.

Znečištění je rovněž způsobováno atmosférickou depozicí vnosem emisí přímo do vodního prostředí nebo následně splachem z povrchu do vodního prostředí. Z hlediska znečištění se jedná zejména o kovy. Mimo znečištění ovzduší je doprava významným zdrojem prostřednictvím přímého splachu ze silniční sítě v kombinaci s liniovým odvodněním. Samotné odvodnění plošně koncentruje dešťové vody skrze příkopy, žlaby, potrubí, která ovlivňuje přirozený odtok zrychleným a zkoncentrovaným odtokem z krajiny. Obdobně je významným vlivem i odtok z urbanizovaných území, kdy zastavěná území s velkým procentem nepropustných ploch představují riziko splachu řady znečišťujících látek, jejichž rozsah je podobný jako u silničního odvodnění.

Popis opatření

K problematice plošných zdrojů, konkrétně znečištění dusičnany, jsou v ČR vyhlášeny od roku 2003 zranitelné oblasti, ve kterých je povinné dodržování způsobů hospodaření minimalizujících úniky dusíku a snižujících erozi. Patří sem i postupná regulace používání pesticidů na zemědělsky využívaných půdách, omezování plošného znečištění z atmosférické depozice. To vše má směřovat ke snižování emisí dodržováním platné legislativy, správným hospodařením se statkovými hnojivy, racionalizací výživy rostlin a organizačními protierozními opatřeními. Předpisy spojené s plněním nitrátové směrnice jsou platné pro plnění v rámci národních kontrol a jejich dodržování je běžně hodnoceno státními kontrolními orgány. Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů je v kompetenci Ústředního

kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. Se správnou zemědělskou praxí jsou též spojeny principy kontrol podmíněnosti (Cross compliance) a dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES). Dodržování těchto principů je podmínkou získávání dotací a kontrola je v kompetenci několika státních institucí, hlavním orgánem pro kontrolu DZES je Státní zemědělský intervenční fond. Hlavním pozitivním efektem, který se předpokládá po realizaci opatření, je snížení koncentrací dusíku a fosforu ve vodním prostředí.

V této kapitole VI.1.8. jsou řešena opatření na ostatní plošné zdroje znečištění vyjma komunálních. Jedná se však o tak komplexní problematiku, že je řešena listy opatření typu C (především zemědělství, atmosférická depozice a doprava).

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů [L51];
- Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů [L43];
- Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (nahradil 185/2001 Sb.) [L42];
- Zákon č. 324/2016 Sb., o biocidních přípravcích a účinných látkách a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o biocidech), ve znění pozdějších předpisů [L49];
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úradech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů [L50];
- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L48];
- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů [L36];
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů [L114];
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů [L115];
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů [L87];
- Vyhláška č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů [L52];
- Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů [L41];
- Vyhláška č. 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů [L62];
- Vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů [L53];
- Vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejího zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů [L116];
- Vyhláška č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích, ve znění pozdějších předpisů [L117];
- Vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů [L118];
- Vyhláška č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, ve znění pozdějších předpisů [L119];
- Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů [L22];
- Vyhláška č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů [L54].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice plošných zdrojů znečištění.

Látkové zatížení z plošných zdrojů znečištění:

- Zemědělství – hnojiva
- Zemědělství – pesticidy
- Komunální zdroje nepřipojené na kanalizaci
- Atmosférická depozice

Kromě opatření na řešení plošných komunálních zdrojů znečištění jsou uvažovány ještě obecné listy na znečištění z atmosférické depozice a obecné listy řešící znečištění ze zemědělství. Jde o listy typu C, s celostátní platností. Tato opatření jsou uvedena v kapitole VI.4.

Tabulka VI.1.8 – Souhrnné informace o opatřeních:

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO40800001	Omezení obsahu chloridů v podzemní vodě (LNO208002)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano

VI.1.9. Opatření k zamezení přímého vypouštění do podzemních vod

Popis opatření

Přímé vypouštění do podzemních vod je zakázáno ustanovením odst. 7 § 38 vodního zákona [L1]. Toto ustanovení přímo říká, že přímé vypouštění znečišťujících látek do podzemních vod, aniž by prošly půdními vrstvami, je zakázáno. Ve výjimečných případech je možné povolit nepřímé vypouštění předčištěných odpadních vod do vod podzemních a to za splnění následujících předpokladů, zejména jedná-li se o vypouštění z jednotlivých staveb pro bydlení a individuální rekreaci nebo z jednotlivých staveb poskytujících služby, vznikajících převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech přes půdní vrstvy do vod podzemních, pokud není technicky nebo s ohledem na zájmy chráněné jinými právními předpisy možné jejich vypouštění do vod povrchových nebo do kanalizace pro veřejnou potřebu a neobsahují nebezpečné závadné nebo zvláště nebezpečné závadné látky.

Legislativa tedy obecně zakazuje umělou infiltraci a vypouštění do podzemních vod a stanoví podmínky (výjimky), kdy je možné tuto činnost provádět. Veškeré financování jde k tíži provozovatele, který vypouští odpadní vody do vod podzemních. Vypouštění lze povolit jen výjimečně na základě vyjádření osoby s odbornou způsobilostí ke zhodnocení jejich vlivu na jakost podzemních vod, pokud není technicky nebo s ohledem na zájmy chráněné jinými právními předpisy možné jejich vypouštění do vod povrchových nebo do kanalizace pro veřejnou potřebu.

Přímé vypouštění odpadních vod do podzemních vod je povoleno jen v ojedinělých případech podle nařízení vlády č. 57/2016 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 57/2016 Sb.“) [L86]. Problém může nastat u malých komunálních zdrojů, v obcích s roztroušenou zástavbou, bez možnosti připojení na kanalizaci. Uživatelé vod mají v takových lokalitách možnosti likvidovat OV v bezodtokých jímkách, domovních ČOV nebo tříkomorových septicích. Správnost užívání bezodtoké jímky by měl kontrolovat vodoprávní úřad ve spolupráci s obcí. Odtok z domovní ČOV, nebo tříkomorového septiku by měl být doplněn například zemním filtrem, pak je možné povolit vypouštění do podzemních vod v souladu s § 38 odst. 5 vodního zákona [L1].

Kromě komunálních zdrojů může být vypouštění do podzemních vod vázáno na sanaci starých ekologických zátěží, kdy v rámci vlastní sanace v podzemí není vyčištěná, předčištěná či technologická voda čerpána na povrch, ale zůstává v horninovém prostředí.

Aktualizace katalogu opatření [L112] uvádí jedno možné opatření: Zlepšení podmínek udělování povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních.

Opatření typu C bude souhrnem zásad pro povolování vypouštění OV do vod podzemních. Podmínky udělování povolení k vypouštění OV do vod podzemních upravuje nařízení vlády č. 57/2016 Sb. [L86]. Tímto jsou řešeny malé komunální zdroje, produkující odpadní vody převážně jako produkt lidského metabolismu. Vypouštění OV do vod podzemních by se mělo i nadále týkat výjimečných případů až po vyčerpání ostatních možností řešení problému zdroje znečištění. Další

způsoby řešení problematiky zdrojů nepřipojených na kanalizaci, u kterých je reálné riziko přímého vypouštění do podzemních vod mohou vycházet z aplikace opatření na řešení znečištění z bodových zdrojů.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Nařízení vlády č. 57/2016 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních, ve znění pozdějších předpisů [L86].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry nebyly identifikovány žádné významné problémy nakládání s vodami v okruhu vypouštění do podzemních vod. Vyskytuje se jedno evidované vypouštění do podzemních vod..

Tabulka VI.1.9 – Seznam povoleného vypouštění do vod podzemních

ID vypouštění	Název vypouštění	ID VÚ
432410	Penzion Královka a Premiér - ČOV	LNO_0060

Mapa VI.1.9 – Případy povoleného vypouštění do vod podzemních

VI.1.10. Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek

Zvlášť nebezpečné látky dle přílohy č. 1 vodního zákona [L1] představují vybrané látky na základě jejich toxicity, perzistence a bioakumulace vůči vodnímu prostředí. Cílem ochrany vod jako složky životního prostředí je snížení znečištění nebezpečnými látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků zvlášť nebezpečných látek [L1]. Nebezpečné látky se v současné době mohou dostat do vod v podstatě ze dvou zdrojů.

Prvním zdrojem je průmysl, zejména průmysl chemický, který produkuje a užívá množství látek, které se i přes poměrně striktní předpisy pro nakládání s nimi mohou do podzemních a povrchových vod v důsledku úniků nebo vypouštěním odpadních vod, ve kterých jsou obsaženy.

Druhým zdrojem jsou stará kontaminovaná místa (SKM). SKM vznikly dlouhodobou průmyslovou či zemědělskou (myšleno bodově, jakožto například skladování) činností v uplynulých letech, zpravidla před privatizací. Znečištění ze SKM se v naprosté většině případů koncentruje do podzemních vod a horninového prostředí, odkud mohou být vyplavovány i do povrchových vod.

Popis opatření

Oba hlavní zdroje znečištění jsou evidovány, průmyslové zdroje v rámci integrovaného registru znečišťování (IRZ), stará kontaminovaná místa v rámci Systému evidence kontaminovaných míst (SEKM) aktuální databáze starých kontaminovaných míst nese jméno SEKM3. Průmyslové zdroje jsou kontrolovány v rámci fungujícího povolovacího procesu. Hlavním opatřením ke snižování a postupnému zastavení vypouštění je revize povolení k nakládání, vyřazení těchto látek z výrobního procesu, popřípadě úplný zákaz používání těchto nebezpečných látek. Za tímto účelem by měla být zpracována komplexní národní strategie a harmonogram snižování jednotlivých emisí. Nejefektivnější způsob odstranění těchto látek z odpadních vod je eliminovat jejich vznik opatřeními ve výrobě, které jsou často spojeny s přechodem na výrobní technologii vyšší úrovně. K tomu je nutno ve smyslu příslušných ustanovení právních předpisů využít nejlepší dostupné techniky z hlediska ochrany životního prostředí i technické a ekonomické dostupnosti. Odpadní vody z průmyslových výroby se před jejich vypuštěním do vodního toku předčišťují, nebo čistí v průmyslových čistírnách odpadních vod a následně jsou společně čištěny s městskými odpadními vodami. K nadměrné kontaminaci může dojít v případě nepředpokladatelné havárie, což však nelze efektivně řešit žádným návrhem opatření. Jedno obecné opatření „Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění“ je obsahem následující kapitoly.

Vesměř všechny SKM na území ČR jsou již zaevidovány a je známa jejich rizikovost. Pro jednotlivé zátěže je sestaven doporučený postup prací (od žádných opatření přes pozorování po akutní likvidaci). Celkově se jedná o tisíce lokalit. Ty problematické jsou postupně likvidovány. Progrese postupu je patrná z databáze SEKM (www.sekm.cz). Celý proces sanace, který má končit eliminací dopadů ze SKM, je proto nutné provádět v etapách a dle jejich výsledků rozhodovat o dalším postupu.

Jedná se o opatření, která vyplývají zejména z Programu na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami. Tato opatření jsou zaměřena jednak na eliminaci znečištění z průmyslových zdrojů ve vazbě na povrchové vody a na eliminaci starých ekologických zátěží ve vazbě na podzemní vody. Cílem těchto opatření je rovněž snižování vypouštění, emisí a úniků prioritních látek a zastavení nebo postupné odstranění vypouštění, emisí a úniků prioritních nebezpečných látek definovaných rámcovou směrnicí o vodách [E1].

Souvisejícími právními předpisy v ČR jsou

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L39];
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L33];
- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů [L36];
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů [L37];
- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů [L38];
- Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů [L121];
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů [L7];
- Vyhláška č. 228/2023 Sb., o podrobnostech vedení evidence podkladů pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování a o způsobu ohlašování do tohoto registru, ve znění pozdějších předpisů [L40];
- Vyhláška č. 450/2023 Sb., o podrobnostech provozu integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů [L122].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah ke zvláště nebezpečným látkám:

- Stará kontaminovaná místa
- Znečištění z průmyslových zdrojů

Způsob financování a koordinace

Sanace SEZ koordinuje Odbor environmentálních rizik a ekologických škod MŽP, a to podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě. Česká inspekce životního prostředí je orgánem, který kontroluje plnění uložených opatření na odstranění starých ekologických zátěží. Dodavatele sanačních prací vybírá v režimu zákona o veřejných zakázkách Ministerstvo financí spolu s dalšími institucemi.

Tabulka VI.1.10 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41004041	Areál bývalé galvanovny (LNO31004041)	20	A	3. plán	Ne
LNO41004042	Benzina s.r.o. DSPHM 86O Liberec (LNO210007)	100	A	2. plán	Ne

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41004040	Preciosa - Na Hutích (LNO210004)	Nestanoveno	A	2. plán	Ne
LNO41004039	SLEZAN Frýdlant v Čechách (LNO31004039)	0,8	A	3. plán	Ne
LNO41004002	Staré ekologické zátěže (LNO31004002)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano
LNO41004038	Tanex - Kortan a.s. (LNO210006)	Nestanoveno	A	2. plán	Ne
LNO41001001	Opatření k zastavení nebo postupnému odstranění vypouštění, emisí a úniků prioritních nebezpečných látek a vybraných specifických znečišťujících látek (LNO210002)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano

Mapa VI.1.10 – Opatření na znečištění z prioritních látek a prioritních nebezpečných látek

VI.1.11. Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění

Popis opatření

Toto opatření tvoří legislativní a organizační rámec pro eliminaci rizik spojených s nakládáním s nebezpečnými látkami. Vychází z evropské směrnice 2012/18/EU (Seveso III), [E30] transponované zákonem o prevenci závažných havárií [L31]. Klíčovým pilířem pro ochranu vod je však vodní zákon [L1], který v období 2024–2025 prošel zásadní "havarijní novelou" (zákon 182/2024 Sb. [L124]).

Změny zavedené novelou zákona 182/2024 Sb. [L124]:

- Vedení zásahu: U havárií vyžadujících záchranné nebo likvidační práce nově přebírá velení Hasičský záchranný sbor ČR (HZS). Vodoprávní úřad a ČIŽP plní roli odborných konzultantů (podpora velitele zásahu).
- Odborná podpora ČIŽP: Inspekce zajišťuje nepřetržitou dosažitelnost pro potřeby HZS a odpovídá za bezodkladné šetření příčin havárie a zajištění důkazních vzorků.
- Digitální Registr havárií: Novela zavedla povinnou evidenci všech havárií v novém informačním systému (součást ISPOP), což umožňuje okamžité sdílení dat o uniklých látkách (včetně sledovaných prioritních a specifických polutantů) mezi zasahujícími složkami a správcem povodí.
- Zpřísnění kontrol a sankcí: Došlo k výraznému zvýšení horních hranic pokut (až na 50 mil. Kč) a k upřesnění povinností provozovatelů při manipulaci s nebezpečnými látkami v blízkosti vodních toků.

Výkon správy a kontrola: Systém prevence je založen na pravidelné kontrolní činnosti prováděné orgány integrované inspekce (ČIŽP, krajské úřady, HZS, inspektoráty práce a další). Provozovatelé jsou kategorizováni podle míry rizika nakládání s nebezpečnými látkami, což určuje četnost a rozsah státního dozoru. Cílem je zajistit, aby bezpečnostní dokumentace a vnější havarijní plány vždy reflektovaly aktuální technologický stav a seznam používaných látek.

Informování veřejnosti: Krajské úřady zajišťují transparentnost procesu prostřednictvím veřejného projednání bezpečnostní dokumentace a jejího dálkového zpřístupnění. Veřejnost v zónách havarijního plánování je informována o preventivních opatřeních a postupech v případě mimořádné události, čímž se minimalizují potenciální dopady na zdraví a životní prostředí.

Obecné správné zásady jsou:

- Předcházet vzniku havarijního znečištění vod, případně snižovat následky havarijního znečištění vod,
- náhrady rizikových technologií,
- snížení rizika úpravou výrobního postupu,
- náhrada rizikových surovin a materiálů,
- pořizování havarijních plánů,
- personální zajištění.

Tam, kde se předpokládá znečištění srážkových vod, vybudovat odpovídající havarijní zabezpečení.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Zákon č. 182/2024 kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 465/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [L124];
- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů [L38];
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi (...), ve znění pozdějších předpisů [L31];
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L33];
- Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (...), ve znění pozdějších předpisů [L39];
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů [L7];
- Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů [L121];
- Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání s závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich následků, ve znění pozdějších předpisů [L123].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V rámci významných problémů nakládání s vodami neexistuje přímá vazba na vymezené problémy.

Možný způsob financování

Jedná se zejména o projekty na zvýšení technické vybavenosti objektů. V rámci prioritní osy 3.5. Operačního programu Životní prostředí lze získat podporu na množství konkrétních projektů.

Tabulka VI.1.11 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41101001	Opatření k prevenci a snížení dopadů havarijního znečištění (LNO31101001)	Nestanoveno	B	1. plán	Ano

VI.1.12. Opatření na morfologické vlivy

Území dnešní České republiky a Evropy je po mnoho generací hospodářsky obdělávaným územím. Žijeme v kulturně pozměněné krajině, kde již v minulosti docházelo k úpravám vodních toků a niv. V historických mapách pro území ČR (např. druhé vojenské mapování z let 1836–1852) jsou patrné provedené úpravy na vodních tocích, spočívající především v napřímení koryt, převody vod do náhonů na mlýny a rybníky. Vzhledem k exploataci území, intenzifikaci zemědělské výroby a zajištění nutné protipovodňové ochrany docházelo k výrazným technickým úpravám koryt nejen páteřní vodopisné sítě, ale i menších vodotečí. Provedené úpravy měly za následek eliminaci dynamiky přirozených fluvialních procesů, které se projeví výraznou změnou ekologických podmínek ve vodních tocích. Došlo k přirozené ztrátě členitosti

koryt, omezení migrace vodních živočichů, ovlivnění splaveninového režimu, ztrátě konektivity mezi vodním tokem a nivou vlivem zahloubení nivelety dna, snížení samočisticích funkcí apod.

Popis opatření

Navrhovaná opatření by měla směřovat k postupné obnově hydromorfologických parametrů vodních toků a jejich ekosystémových funkcí. Navržená opatření zahrnují komplexně pojaté revitalizace, renaturace vodních toků vedoucích k obnově morfologických parametrů koryt, včetně obnovy a zřizování postranních říčních ramen, tůní a mokřadů. K zajištění migrace vodních živočichů jsou navrhovány rybí přechody, jak technického, tak přírodě blízkého charakteru. Dále jsou v souboru opatření navrženy obnovy břehových porostů vodních toků, zlepšení hospodaření na rybnících a optimalizace rybích obsádek.

Kromě konkrétních opatření navržených v plánu dílčího povodí jsou navržena další opatření pro zvláště chráněná území a lokality soustavy NATURA 2000, která jsou dostupná v plánech péče uvedených na internetových stránkách AOPK ČR, popřípadě jednotlivých krajských úřadů.

Při zpracování souborů opatření bylo vycházeno z doporučených metodických postupů, a v neposlední řadě ze zkušenosti s projednáváním a realizací uvedených akcí v minulých letech. Jako klíčový prvek ovlivňující úspěšnost těchto akcí je zajištění investora a projednatelnost z hlediska majetkoprávních vztahů, které se týkají především komplexně pojatých revitalizací zahrnující úpravy vodních toků a niv. V dnešní době dochází na základě multidisciplinárního přístupu k řešení vodohospodářské problematiky k vytváření tzv. přírodě blízkých protipovodňových opatření, které kombinují opatření zajišťující protipovodňovou ochranu a obnovu morfologických parametrů. Metodika pro stanovení postupu řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodě blízkých opatření je uvedena ve Věstníku MŽP 11/2008. Koncepti řešení problematiky ochrany před povodněmi s využitím technických a přírodě blízkých (revitalizačních) opatření přijala Česká republika Usnesením vlády č. 799 ke Koncepti řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodě blízkých opatření ze dne 10. listopadu 2010. Další podklady, které se zabývají problematikou zlepšení morfologického stavu, jsou např. Metodika AOPK ČR¹ zabývající se ekologickou správou toku.

Revitalizace vodních toků a niv

Sledovaného revitalizačního cíle u stavebně-technické revitalizace dosahujeme v rámci provedení stavby, která je realizována dle projektové dokumentace definující cílový stav. Ten může být i stavem konečným, zejména u ekologických úprav vodních děl. Alternativně se vodní tok a s ním provedená revitalizační úprava může v čase měnit. Hlavní výhodou takto provedené revitalizace je velmi rychlé dosažení požadovaného cílového (fyzického) stavu koryta a též zajištění jeho předem stanovené podoby. Uplatnění najde tento přístup zejména tam, kde není možné nechat řeku samovolně přetvářet a zpřiroďovat své koryto, neboť by mohlo dojít k ohrožení zájmů (např. protipovodňová ochrana objektů, poškození či zničení staveb apod.), v místech, kde je žádoucí dosáhnout rychle cílového efektu a v úsecích, kde by využití samovolných procesů vedlo k zhoršení ekologického stavu v jiných oblastech (například uvolnění velkého množství ornice a následná eutrofizace toku, zahloubení toku atd.). Při návrhu technických parametrů koryt vodních toků je třeba postupovat na základě geomorfologické analýzy², která určuje charakter, typické prvky a procesy přirozeného toku.

Renaturace vodních toků a niv

Jedná se o proces, kterým je dosaženo „zpřirodňení“ potoku či řeky, převážně v důsledku přirozených fluvialních dějů, jejichž působení je aktivně podporováno a usměrňováno. Renaturační opatření mají podobu technických či lépe přírodě blízkých objektů či prvků, nebo spočívají v pouhém odstranění stávajících stabilizačních objektů (např. břehového opevnění). Při provedení renaturačních opatření není okamžitě dosahováno cílového stavu, ale jedná se o iniciační stav, který se dále postupně vyvíjí. Výsledný stav je možné dopředu predikovat, tedy odhadnout hodnoty skutečného průběhu, ale nelze jej pevně určit. Vytváření cílového stavu je odvislé od působení korytotvorných (a hydrologických) procesů, jež lze renaturačními opatřeními korigovat (ovlivňovat, usměrňovat), ale ne přesně stanovovat. Sledovaného cíle, tj. zpřirodňení toku, je obvykle dosahováno ve střednědobém horizontu. Omezením této revitalizační cesty je, že ji nelze všude použít. Uplatnit ji můžeme tam, kde je k dispozici určitý volný územní prostor, v kterém může proběhnout korytotvorný proces, nehrozí vznik materiálních nebo ekologických škod.

¹ JUST, T. *Ekologicky orientovaná správa vodních toků v oblasti péče o jejich morfologický stav*. AOPK ČR, Praha, 2016.

² ŠINDLAR, M., a kol. *Geomorfologické procesy vývoje vodních toků. Část I. Typologie korytotvorných procesů*. ŠINDLAR Group s.r.o. Hradec Králové, 2012

Migrační zprůchodnění vodních toků

Při návrzích opatření pro obnovu migrace bylo vycházeno z doporučených metodických postupů^{3 4 5 6} [TNV 75 2321; TNV 75 2322] zajišťující implementaci opatření vycházejících z Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR. Hlavním cílem Koncepce je stanovit mezinárodní, národní a regionální priority postupného obousměrného zprůchodňování příčných překážek včetně harmonogramu plnění plánu dílčích povodí. Snahou je nalézt systémové řešení obnovy říčního kontinua na území ČR, při kterém jsou zohledněny nároky vodních a na vodu vázaných ekosystémů tak, aby byla vyloučena, resp. minimalizována, druhově a velikostně selektivní průchodnost migračních překážek. Realizaci plánovaných opatření by mělo dojít k systémově hierarchickému zprůchodňování říční sítě ČR. Není optimální zprůchodňování pouze lokálního významu⁷.

Rybí přechody je možné členit typologicky do několika kategorií, přičemž jednou z nich je dělení na technické rybí přechody a přírodě blízké typy. Hranice dělení je pouze orientační z důvodu možné kombinace jednotlivých typů, variant modelace koryta a použitých materiálů.

Technické typy rybích přechodů:

- šterbinový rybí přechod;
- kartáčový rybí přechod;
- komůrkový rybí přechod;
- Denilův lamelový rybí přechod;
- propustkový rybí přechod;
- rybí komory a výtahy;
- další typy schválených rybích přechodů.

Přírodě blízké typy rybích přechodů:

- obtokové kanály (bypassy);
- balvanité skluzy a rampy;
- kamenné stupně a prahy;
- tůňové přechody;
- kombinace výše uvedených tvořící uměle vytvořený biokoridor.

Použitím těchto opatření lze dosáhnout přiblížení se přirozenosti vodního toku obnovou jeho členitosti, vytvoření přirozených úkrytů a podmínek pro život ryb, obnovu migrační prostupnosti, retence vody v území a zvýšení krajinné a estetické funkce toku.

Souvisejícími právními předpisy v ČR jsou

- Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon [L1];
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny [L17];
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí [L55];
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech [L50];
- Zákon č. 99 /2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) [L6];

³ SLAVÍK, O., VANČURA, Z. a kol. *Metodický postup na zlepšení migrační průchodnosti příčných překážek ve vodních tocích v ČR. Příručka pro žadatele z OPŽP*. MŽP Praha, 2012.

⁴ LUSK, S., LOJKÁSEK, B., a kol. *Biologicko-ekologické aspekty a legislativní požadavky k migrační prostupnosti pramenných částí vodních toků*. Brno - Ostrava, 2009

⁵ LUSK, S., HARTVICH, P., LOJKÁSEK, B., a kol. *Migrace ryb a migrační prostupnost vodních toků*. Fakulta rybářství a ochrany vod Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích. Vodňany, 2014.

⁶ Standardy péče o přírodu a krajinu AOPK ČR. RYBÍ PŘECHODY. SPPK B02 006: 2014. Praha, 2015.

⁷ Ministerstvo životního prostředí [MŽP]. *Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR – aktualizace 2020*. Praha, 2020.

- Zákon č. 283/2021 Sb., Stavební zákon [L87];
- Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. v platném znění o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod [L20];
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 431/2001 Sb. v platném znění, o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci [L4];
- Vyhláška č. 395/1992 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny [L18];
- Vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků [L84];
- Vyhláška č. 50/2023 Sb. o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik [L2];
- Usnesení vlády č. 799 ke Koncepti řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodních blízkých opatření ze dne 10. listopadu 2010 [L89].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

Významný dopad lidské činnosti na útvary povrchových vod je dán také jejich morfologickou změnou, která je způsobena zejména příčnými překážkami na vodních tocích, a tedy podélnou neprůchodností vodních toků pro ryby a další živočichy, nevhodnými morfologickými úpravami na tocích v intravilánu i extravilánu a dále nevyhovující skladbou břehových porostů a porostů údolních niv. Dopad fyzických zásahů v povodí vodního útvaru způsobuje také hydrologické ovlivnění povrchových vod. Zejména se jedná o ovlivnění odběry a vypouštění vody, převody vody, vodními nádržemi, odvádění vody z toku derivačními kanály (pro malé vodní elektrárny), denní změny průtoků apod.

V dílčím povodí Horního a středního Labe byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice hydromorfologie:

- nevhodné morfologické úpravy na tocích v intravilánech i extravilánech (neprůtočná ramena, napřímení toku, technické úpravy, potamalizace, zahloubení koryta aj.),
- prostupnost vodních toků (zprůchodnění toků a zamezení vnikání ryb do vodních elektráren),
- těžba nánosů,
- plošné odvodnění pramenných a horních částí oblasti povodí a kanalizování drobných vodních toků⁸.

Způsob financování

Finanční podpora pro přípravu a realizaci opatření je zajišťována v rámci ČR z mnoha zdrojů jak na národní, tak regionální úrovni. Významným zdrojem jsou účelové dotační tituly z **Operačního programu Životní prostředí (OPŽP)**. V letech 2021–2027 se jednalo o specifický cíl 1.3 *Adaptace na změnu klimatu* pro podporu přírodních blízkých opatření v krajině a specifický cíl 1.6 *Příroda a znečištění* pro zprůchodnění migračních překážek pro živočichy.

Doplňkovým programem pro menší nebo specifické akce na národní úrovni je potom **Národní program Životní prostředí (NPŽP)** pro možnost financování revitalizací a renaturací vodních toků a niv v rámci Výzvy č. 19/2025.

Revitalizace říčních ramen v České republice je významně podporována také z **Národního plánu obnovy (NPO)**, který využívá finanční prostředky z nástroje Evropské unie NextGenerationEU. Cílem těchto projektů je obnova vodních a mokřadních biotopů, zvýšení ekologické stability krajiny a posílení protipovodňové ochrany.

Česká republika zaměří investice také na zlepšení udržitelného vodního hospodářství. Dále je možné čerpat prostředky zaměřené účelově z krajských úřadů, popřípadě **AOPK ČR**.

Očekává se, že i v dalším programovém období 2028–2034 OPŽP bude nadále prioritně podporovat akce na revitalizaci toků a adaptace na změnu klimatu, jakožto dlouhodobé cíle EU i ČR.

⁸ Předběžný přehled významných problémů nakládání s vodami zjištěných v části mezinárodní oblasti povodí Labe na území České republiky, zpracovaný podle ustanovení § 25 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro období 2021–2027. Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, 2019

Souhrnné informace o opatřeních

Navržených opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů zařazených v III. plánovacím období do listů opatření typu A, bylo celkem 9. K roku 2026 byly celkem tři akce dokončeny a jedno opatření je zahájeno. Jedná se o revitalizaci Včelího potoka, které bylo navrhovatelem doporučeno přesunout do IV. plánovacího období. 5 navržených opatření se nepodařilo zahájit, důvody jsou především majetkoprávní či technicky neproveditelný návrh.

Navržená opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů zařazená v III. plánovacím období do listů opatření typu B, byla celkem 4. Opatření typu B jsou v PDP LNO koncipovány jako tzv. „zásobník“ akcí pro revitalizace a migrační zprůchodnění vodních toků. U všech těchto opatření typu B lze označit stav „probíhá“, neboť některá opatření ze zásobníku se realizovala, některá pokročila v přípravě či se chystá k realizaci. V příloze listu LNO31201009 Revitalizace vodních toků a niv je uvedeno 84 opatření.

Před navrhováním opatření pro IV. plánovací cyklus byla nejprve provedena analýza všech opatření (typu A i B) z III. plánovacího cyklu se zainteresovanými subjekty. Jedná se především o Povodí Labe, státní podnik, AOPK ČR, Lesy České republiky, s. p., KRNAP. Cílem bylo vyhodnotit stav přípravy a realizace navržených opatření. U opatření nezahájených analyzovat jejich relevantnost z hlediska potenciální možnosti jejich realizace a vlivu na zlepšení hydromorfologických parametrů vodních útvarů. Jak je patrné ze souboru navržených opatření A, tak jejich situování je mnohdy i mimo páteční toky vodních útvarů, což se nemusí projevit v hodnocení dopadu konkrétního opatření na samotný vodní útvar. To samé platí i pro opatření typu B.

Koncepce pro B listy opatření byla převzata z III. plánovacího období. Byly ponechány listy opatření pro migrační zprůchodnění, revitalizace toků, které v příloze listu obsahují zásobník akcí, jenž byl aktualizován. Byla vyjmuta opatření z I. a II. plánovacího období, která neměla bližší specifikaci, popřípadě neměla stanoveny náklady, nebo byly akce duplikovány pod jiným názvem. Přidána byla opatření, navržená správcem toku a AOPK ČR. Do listů opatření typu A byly zařazeny akce, které mají definovaného nositele opatření a předběžné realizační náklady a je předpoklad zahájení ve IV. plánovacím období. Návrhy byly převážně navrženy správcem toků (Povodí Labe, státní podnik, Lesy České republiky, s. p.), popř. AOPK ČR.

Navržená opatření v listech reagují na významné problémy nakládání s vodami, na stav chráněných území (především rizikových), na hodnocení morfologie provedené v rámci přípravných prací a podkladů s vazbou na hydromorfologické mapování vodopisné sítě a znalostí správce vodních toků. Cílem těchto opatření je nalézt optimální řešení na úrovni vodního útvaru s přihlédnutím k celkové koncepci řešení jednotlivých morfologických vlivů (především migrační prostupnost, obnova ekosystémových funkcí). Proto není samozřejmě možné reagovat opatřeními na všechna jednotlivá problematiska místa. Neopominutelným hlediskem pro výběr opatření, především v rámci listů A jsou zároveň možnosti příslušných správců vodních toků a případně dalších subjektů ve vazbě na stanovené koncepce v řešeném území, údržby vodních toků, finanční možnosti a vlastnické vztahy.

Tabulka VI.1.12a – Souhrnné informace o opatřeních typu revitalizace vodních toků

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41201001	RVT Pod Šolcákem	12,00	A	4	Ano
LNO41201002	Mokřad Višňová	2,00	A	4	Ano
LNO41201003	Revitalizace Včelího potoka	1,60	A	3	Ano
LNO41201005	Revitalizace ramene Machnín	6,00	A	4	Ano
LNO041201007	Revitalizace vodních toků a niv	nestanoveno	B	1	ostatní
LNO041207006	Studie analýzy morfologických charakteristik v povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry	nestanoveno	B	3	ostatní
LNO41201010	Zlepšení nebo ochrana morfologického stavu vodních toků na základě výstupů projektu Pasportizace vodních toků	nestanoveno	B	4	ostatní
LNO41201011	Obnova ochranných říčních/potočních příbřežních pásů	nestanoveno	B	4	ostatní

Tabulka VI.1.12b – Souhrnné informace o opatřeních typu renaturace vodních toků

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
-	-	-	-	-	-

Tabulka VI.1.12c – Souhrnné informace o opatřeních typu rybí přechod

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO041208008	Migrační zprostupnění vodních toků – prioritní koridory	nestanoveno	B	3	ostatní
LNO041208009	Migrační zprostupnění vodních toků (mimo mezinárodní, národní a regionální prioritu)	nestanoveno	B	3	ostatní

Tabulka VI.1.12d – Souhrnné informace o opatřeních typu odstranění příčných a podélných překážek na vodním toku realizovaných v rámci implementace nařízení o obnově přírody

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
-	-	-	-	-	-

Mapa VI.1.12 – Opatření na morfologické vlivy**VI.1.13. Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod****Popis opatření**

Jedná se zejména o opatření na předcházení a odstraňování znečištění mořského prostředí a k zastavení nebo postupnému odstranění vypouštění, emisí a úniků prioritních nebezpečných látek, s konečným cílem dosáhnout koncentrací v mořském prostředí blízkým hodnotám pozadí pro přirozeně se vyskytující látky a blízkým nule pro uměle vyráběné syntetické látky.

V návrhu Plánu mezinárodní oblasti povodí Labe, aktualizace 2021 je stanoven mezinárodní cíl snížení významného látkového zatížení živinami a znečišťujícími látkami a migrační prostupnost. Část mezinárodní oblasti povodí Labe na území České republiky participuje na tomto cíli snížením znečištění pomocí opatření navržených na všech útvarech povrchových vod a jejich povodích až k prvnímu stojatému útvaru povrchových vod (myšleno proti toku).

Samostatná opatření k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod nejsou navrhována. Mezinárodní cíle se ale propagují do cílů přijatých pro vodní útvary. Stanovených cílů je však dosahováno příspěvkem veškerých opatření, která jsou zaměřena na eliminaci plošných a bodových zdrojů znečištění. I když jsou tato opatření primárně určena na eliminaci zdroje znečištění v příslušných vodních útvarech, podílí se všechna realizovaná a navržená opatření v rámci všech etap plánování v oblasti vod na snížení znečištění mořských vod. Na zabránění vzrůstu znečištění mořských vod mají příznivý vliv všechna opatření navržená v rámci plánů dílčích povodí, zejména potom opatření navržená v kapitolách VI.1.7., VI.1.8., VI.1.10., VI.1.11, VI.1.14.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů [L33];
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L8];
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [L17];

- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů [L51];
- Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů [L43];
- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů [L38];
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů [L50];
- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů [L48];
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů [L37];
- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů [L36];
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií) [L31];
- Zákon č. 324/2016 Sb., o biocidních přípravcích a účinných látkách a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o biocidech), ve znění pozdějších předpisů [L49];
- Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů [L42];
- Nařízení č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů [L7];
- Nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů [L121];
- Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů [L22];
- Vyhláška č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů [L52];
- Vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů [L30];
- Vyhláška č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů [L54];
- Vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů [L53];
- Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů [L41];
- Vyhláška č. 228/2023 Sb., o podrobnostech vedení evidence podkladů pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování a o způsobu ohlašování do tohoto registru, ve znění pozdějších předpisů [L40].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry se k problematice mořského znečištění váží dvě velké skupiny VH problémů:

- Látkové zatížení z bodových zdrojů znečištění
- Látkové zatížení s plošných zdrojů znečištění

Co se týče financování opatření, záleží na konkrétním typu a tematické oblasti opatření. Možnosti financování jsou tím pádem řešeny v rámci ostatních kapitol s návrhem konkrétních opatření.

V rámci předkládané kapitoly PDP není navrhováno v rámci této kapitoly žádné konkrétní opatření. Opatření navrhovaná v rámci dalších kapitol významně přispějí ke zlepšení stávajícího stavu vod a následně též i vod mořských (zejména opatření na eliminaci znečištění z plošných i bodových zdrojů). Problematické zůstává znečištění dusíkem.

VI.1.14. Opatření prováděná v souvislosti s přeshraničním znečištěním

Popis opatření

Státní hranice České republiky je z více než 30 procent tvořena vodními toky a vodními toky, které státní hranice kříží, odtékají z velké většiny do sousedních států. Proto je vzájemná spolupráce České republiky se sousedními státy na hraničních vodách mimořádně důležitá. Za hraniční vody jsou podle dvoustranných smluv pokládány vodní toky, jimiž probíhají státní hranice, povrchové i podzemní vody, které státní hranice protínají, a vody se státními hranicemi sousedící, pokud případná vodohospodářská opatření mohou nepříznivě ovlivnit vodní poměry na území druhého státu. K hraničním vodám probíhá mezinárodní spolupráce prostřednictvím zmocněnců vlád jednotlivých států pro hraniční vody a dále na úrovni jednotlivých komisí pro hraniční vody.

Spolupráce České republiky se sousedními státy, týkající se hraničních vod je, upravena dvoustrannými mezistátními či mezivládními smlouvami a dohodami. Jejich naplňování zajišťují dvoustranné komise pro vodohospodářské otázky na hraničních vodách, popřípadě zmocněnci smluvních stran. Spolupráce na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství s Polskou republikou probíhá na základě „Dohody mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství“, která byla podepsána dne 20. dubna 2015.

V „Aktualizaci Katalogu opatření“ [L112] se uvažuje jeden typ opatření: Opatření 1401 Přeshraniční znečištění.

Může nastat potřeba řešit opatření na snížení zahraničního znečištění ve všech výše řešených jakostních problémech (tj. bodové zdroje, plošné zdroje, PL a PNL, doprava). Specifikem je nutnost mezinárodní spolupráce. Spektrum možných vlivů a složek HS je tedy velmi široké. Cílem opatření je navázat na úkoly specifikované v opatřeních proti přeshraničnímu znečištění v PDP. Tato opatření zahrnovala převážně přípravné práce, navázání kontaktů a spolupráce, případně vytipování lokality k řešení. V dalším cyklu PDP bude na tyto akce navázáno konkrétními činnostmi.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Množství mezinárodních smluv a úmluv.

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

Ohledně přeshraničního znečištění nebyl identifikován žádný významný vodohospodářský problém.

Možný způsob financování

Způsoby financování jsou uvedeny u daných typů opatření v rámci dalších kapitol PDP.

Mimo otázky údržby hraničních vodních toků, výměny hydrologických údajů aj. byly na úrovni státních delegací projednávány tyto významné okruhy česko-polské spolupráce vážící se k území dílčího povodí Horního středního Labe: - společný monitoring v oblasti Police nad Metují – Kudowa Zdrój, Adršpach – Krzesów a povodí Stěnavy. Další postup při řešení vlivu dolu Turów na povrchové i podzemní vody

V této kapitole PDP není navrhováno žádné opatření. Důvodem je, že všechna navrhovaná opatření v dalších kapitolách pozitivně přispějí ke zlepšení stávajícího stavu toků, které odtékají z území České republiky.

VI.1.15. Opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny

Vodní poměry krajiny byly narušeny především širokým spektrem hospodářské činnosti člověka v ploše povodí i na samotných vodních tocích. V rámci velkoplošného a intenzivního zemědělství došlo ke scelování pozemků, úbytku drobných krajinných struktur a systematickému odvodnění krajiny. V rámci lesního hospodaření došlo k výrazné druhové přeměně dřevin. Často jsou také rozsáhlé lesní pozemky odvodněny. V urbanizovaných oblastech s vysokým podílem

zpevněných ploch je výrazně omezen vodní cyklus, kdy je srážková voda rychle odváděna kanalizační sítí. Systematickými úpravami vodních toků a zejména jejich zkapacitňováním byl urychlen odtok vody z krajiny a výrazně potlačen pravidelný režim záplav. Zejména v rámci hospodářského využití niv vodních toků došlo k úbytku rozlohy lužních lesů a k zániku typických nivních a lužních struktur jako jsou pozůstatky říčních ramen či mokřady. Výsledkem těchto negativních zásahů je celkové vysušení krajiny, rychlejší odtok vody z krajiny, celková neschopnost krajiny zadržet vodu a větší náchylnost půdy k erozi.

Ekologická stabilita je obecně definována jako schopnost ekologického systému vyrovnávat vnější rušivé vlivy vlastními autoregulačními mechanismy. Základ mechanismu autoregulace je ve vzájemných vazbách biotických a abiotických prvků ekosystému. Stabilitní krajina se vyznačuje vyšší odolností vůči narušení. Ekologická stabilita krajiny byla narušena zejména antropogenní činností v souvislosti s velkoplošným obhospodařováním, hustou dopravní infrastrukturou a v oblasti vodního hospodářství zejména systematickými úpravami vodních toků a odvodněním krajiny.

Popis opatření

Navrhovaná opatření by měla obecně směřovat k nápravě nevhodně provedených antropogenních zásahů. Poměrně problematickou otázkou je projednatelnost těchto opatření, která mají obvykle velký plošný rozsah. Zároveň je složitá kvantifikace dopadu daného opatření či souboru opatření. Proto se opatření v této kapitole řadí pro potřeby reportingu do zvláštní kategorie podpůrných opatření. Jelikož nejde o opatření přímo navržená k dosažení cílů přijatých podle RSV [E1], je nutné posoudit, zda realizace opatření nemůže negativně působit na dosažení cílů RSV [E1].

V současné době jsou dotačně podporovány zpracování studií a analýz odtokových poměrů a plánů odvádění extrémních srážek, které komplexně řeší celá povodí. Výstupy z těchto studií mohou být přebírány v konkrétních listech opatření v rámci navrhovaných PDP. Navržená opatření mohou také vycházet ze „Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice“ (2015).

Státní pozemkový úřad v rámci komplexních pozemkových úprav nechává zpracovávat studie odtokových poměrů, které jsou zaměřeny na problematiku vody v krajině. Studie pro SPÚ jsou zpracovávány na jeden nebo více katastrů, přičemž zpracovatel studie zhodnocuje odtokové poměry a případná opatření navrhuje i za hranici katastru. Častými problémy řešenými v tomto druhu studií jsou přívalové povodně v takzvaných kritických bodech, povodně na drobných vodních tocích, PEO i morfologický stav drobných vodních toků.

Dalším typem jsou studie odtokových poměrů zpracovávané dle metodiky MŽP [L125], která stanovuje postup při navrhování přírodě blízkých protipovodňových opatření. Pořizovatelem studie může být například spolek obcí nebo kraj.

Dalším užitečným typem studie jsou Územní studie krajiny, jde o územně plánovací podklad, zadávaný ORP, který zohledňuje morfologický stav vodních toků, ohroženost půd erozí, i možnosti zadržování vody v krajině. Z územních studií krajiny vzejdou doporučená opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšování povodňové ochrany území. V jednotlivých částech povodí je vhodné aplikovat opatření pro podporu retenční schopnosti krajiny:

Dolní část povodí

- zavodňování lužních lesů (nejen v inundačních oblastech) a jejich obnova;
- ochranu zbylých oligotrofních vod;
- obnovu a výstavbu nových rozsahově přijatelných retenčních prostorů;
- zvyšovat podíl luk s původní skladbou travních porostů, zejména v příbřežních zónách;
- zavodňovat stávající ohrožené mokřady, obnovovat je a v místech, kde se dříve nacházely;
- zavodňovat slepá ramena toků s jejich napojením na toky stávající, obnovovat, kde je to možné inundační tůň;
- obnovovat systémy bývalých studánek a pramenišť;
- obnovovat staré rybníky a rybníční soustavy, koncepčně zakládat takové prvky nově;
- obnovovat vodohospodářsky významné nivy drobných a středně velkých toků;
- obnovovat samočistící schopnosti toků, odstraňovat nevhodné zatrubnění toků včetně nepotřebných a funkčních meliorací;
- renaturalizovat v minulosti uměle napřimovaných toků a obnovovat jejich říční kontinua (mj. rybí přechody, problematika MVE atd.);

- postupně napomáhat potenciálnímu oživení všech vodních a mokřadních ekosystému v krajině autochtonní flórou a faunou, využívat jejich bioindikačních vlastností a průběžně monitorovat jejich stav, eliminovat nepůvodní a invazní druhy.

Střední část povodí

- obnova mokřadů;
- obnova vodohospodářsky významných luk v nivních oblastech;
- obnova samočisticího efektu drobných a středních toků;
- obnova drobných nádrží a rybníčních soustav;
- navyšovat protierozní stabilitu území;
- obnovu bývalých vodohospodářsky významných technických děl (náhony, akumulární rybníky, jezy apod.), s prokazatelně pozitivní funkcí na hydroekologickou stabilitu;
- obnova studánek a pramenišť;
- obnova a budování ochranných pásů podél vodních toků, průlehů apod;
- renaturalizovat v minulosti uměle napřimovaných toků a obnovovat jejich říční kontinua (mj. rybí přechody, problematika MVE atd.);
- postupně napomáhat potenciálnímu oživení všech vodních a mokřadních ekosystému v krajině autochtonní flórou a faunou, využívat jejich bioindikačních vlastností a průběžně monitorovat jejich stav, eliminovat nepůvodní a invazní druhy.

Horní část povodí

- obnova prameništích lokalit a studánek;
- obnova luk s významnou vodoochrannou a protierozní funkcí
- obnova mokřadů a stabilizace stávajících;
- obnova vrchovištních a slatinných lokalit;
- odstranění negativních účinků nevhodně zmeliorovaných lokalit (především luk a pastvin);
- obnova a vytvoření soustav drobných nádrží;
- obnova a stabilizaci niv v povodí drobných toků;
- obnova prvků protierozní stabilizace;
- využívat meliorační dřeviny na vhodných lokalitách;
- obnova přirozených koryt, zabezpečení jejich ekologické funkce a změny trasy vinutí;
- obnova hydroekostabilizačních funkcí lesa;
- obnova suťových zásakových ploch;
- renaturalizovat v minulosti uměle napřimovaných toků a obnovovat jejich říční kontinua (zejména MVE);
- postupně napomáhat potenciálnímu oživení všech vodních a mokřadních ekosystému v krajině autochtonní flórou a faunou, využívat jejich bioindikačních vlastností a průběžně monitorovat jejich stav, eliminovat nepůvodní a invazní druhy.

Podpora drobných opatření v krajině byla ve III. cyklu řešena např. opatřením LNO31501001 – Podpora retenční a infiltrační schopnosti půd, omezení povrchového odtoku a jeho přeměna na podzemní, redukce nevhodně odvodněných pozemků.

V „Aktualizaci Katalogu opatření“ [L112] se uvažují následující typy opatření:

Opatření 1501 Vodohospodářská opatření v krajině – využívá rozsáhlého souboru navržených opatření, která jsou výstupy již proběhlých studií odtokových poměrů a územních studií krajiny.

Opatření 1502 Zamezení výskytu invazních druhů rostlin a živočichů – cílem opatření je zamezení výskytu invazních druhů s vazbou na vodní prostředí v ČR

Související právní předpisy ČR

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [L17];
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů [L18];
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů [L50];
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1].
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí [L55].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice vodních poměrů a ekologické stability krajiny:

- Odběry a převody vody
- Hydrologické změny
- Provoz vodních elektráren.
- Prostupnost vodních toků
- Podélné úpravy vodních toků
- Sucho a potenciální nedostatek vody
- Chov ryb
- Těžba neroztrných surovin

Způsob financování

Problematika vodního režimu a ekologické stability krajiny je v současnosti hojně řešena a podporována. Realizace opatření spadá do dlouhodobého horizontu a náklady představují miliardy až desítky miliard Kč. Hlavní zdroje financování lze spatřovat v:

- strukturální fondy EU (např. OPŽP, EAFRD);
- dotační programy MZE (např. Podpora opatření na drobných vodních tocích a nádržích);
- Společná zemědělská politika (SZP) – podpora retence v krajině, zabránění bleskovým povodním;
- dotační programy MŽP (např. Program péče a přírodu a krajinu, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny);
- Národní plán obnovy (NPO) - Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu;
- financování v rámci komplexních pozemkových úprav.

V tabulkách níže je uveden přehled opatření vztahujících se k dané kapitole. Návaznost je možno najít zejména v liniových revitalizačních opatřeních navržených ke zlepšení hydromorfologie a opatřeních na ochranu ekosystémů. Podrobnější informace o navrhovaných opatřeních v IV. plánovacím cyklu obsahují jednotlivé listy opatření.

Opatření je řešeno v listech opatření typu C, a to konkrétně v následujících listech:

CZE41500002 Chráněné oblasti vymezené pro ochranu stanovišť nebo druhů a mokřadů

CZE41502001 Zamezení invazních druhů rostlin a živočichů

Souhrnné informace o opatřeních

Navržená opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny zařazené v III. plánovacím období do listu opatření typu A, byly 3. Toto opatření Výstavba vodní nádrže k.ú. Staré Křečany (LNO31501018, LNO31501021, LNO31501022) bylo zrealizováno.

Navržených opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny zařazených v III. plánovacím období do listů opatření typu B, byla celkem 2. Jedná se o podpůrná opatření pro zlepšení vodních poměrů a ekologické stability. Všechna opatření lze označit za probíhající a budou převzaty také do IV. plánovacího cyklu.

Tabulka VI.1.15 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41501001	Podpora retenční a infiltrační schopnosti půd, omezení povrchového odtoku a jeho přeměna na podzemní, redukce nevhodně odvodněných pozemků (LNO31501001)	Nestanoveno	B	2. plán	Ano
LNO41501002	Obnova a zachování splaveninového režimu (LNO31501002)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano

VI.1.16. Opatření na hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody pro zajištění vodohospodářských služeb

K udržitelnému užívání vody vedou v podstatě všechna patření uvedená ve výše popsanych kapitolách. Opatření navržená v této kapitole tak mohou být řešena konkrétním opatřením v rámci tematického zaměření jiných kapitol.

Státní podniky Povodí zajišťují výkon správy povodí včetně správy významných a vybraných drobných vodních toků. Veškerá hospodářská a podnikatelská činnost podniku je zaměřena na ochranu a péči o množství a jakost povrchových a podzemních vod, péči o prostředí výskytu vod, zabezpečení odběrů vody pro různé účely. Veškerá činnost podniků Povodí směřuje k trvalému vytváření souladu mezi potřebou a tvorbou finančních prostředků a k hospodárnému využívání všech zdrojů. Mezi hlavní činnosti související s využíváním vody jako suroviny patří:

- tvorba podmínek umožňujících oprávněná nakládání s vodami související s vodním tokem,
- vedení příslušné evidence pro zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod,
- zajišťovat zpracování vodohospodářské bilance,
- stanovení ceny za odběr povrchové vody z vodního toku v a výběr plateb k úhradě správy vodních toků a správy povodí,
- zpracování návrhu na stanovení ochranných pásem vodních zdrojů vodárenských nádrží, s nimiž má právo hospodařit nebo je užívá z jiného právního důvodu,
- testování, měření a analýzy.

S ohledem na potenciální dopady klimatické změny a možný nedostatek vody pro různá hospodářská odvětví je nutné přinejmenším optimalizovat a racionalizovat využívání vod. Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha jsou řešena v části VI.1.19. Zřejmě nejdůležitějším úkolem je zajištění dostatku kvalitní pitné vody. V dílčím povodí Horního a středního Labe se jako pitná voda zpracuje 0,37 mil. m³ (cca 37 %) odebraných povrchových vod a 1,82 mil. m³ odebraných z podzemních vod. Pouze malý díl vody upravené pro pitné účely je skutečně využíván jako „potravina“, podle některých zdrojů pouhých 2 %. Větší díl pitné vody je využíván jako voda užitková, například k mytí, splachování, zalévání či v různých technologických procesech. Při předpokladu, že celkové množství potenciálně dostupné vody se nebude měnit nebo se bude spíše snižovat, je dlouhodobým základním úkolem efektivnější hospodaření s vodami. Trvale využitelné využívání vod je třeba zajistit také v oblasti energetického využití vodních toků. Za účelem naplnění cílů této kapitoly se uvažuje následující poměrně diverzifikovaný soubor obecných opatření.

Popis opatření

Likvidace nepotřebných vrtů: Opatření je převzato z II. cyklu PDP. Realizace se týká nepoužívaných vrtů ČHMÚ. Tyto vrty byly zřízeny pro monitoring pohybů hladin spodních vod, dnes jsou ve špatném technickém stavu a mimo provoz. Jelikož vrty propojují nad sebou uložené zvodnělé vrstvy, tak je potřeba je odborně zlikvidovat. Likvidace byla odhadována k roku 2021, takže část vrtů by již měla být uzavřena.

Podmínky pro povolení realizace vrtů pro tepelná čerpadla: Cílem opatření je shrnout zásady povolování vrtů pro realizaci tepelných čerpadel systému země-voda a specifikovat požadavky na změny právních předpisů.

Morfologické úpravy ke zmírnění dopadů užívání vodních toků: Cílem opatření je zmírnit negativní projevy na morfologickém a ekologickém stavu vodních útvarů, které mají souvislost s užíváním vodních útvarů pro hydroenergetické účely, vnitrozemskou vodní dopravou, pro protipovodňové účely či k provozu produkčních rybníků.

Hospodaření na rybnících: Opatření navazuje na opatření CZE216001 Rybník z II. plánovacího cyklu a doplňuje ho o zásady kontrolní činnosti hospodaření na produkčních rybnících s ohledem na ekologický stav vodních útvarů.

Změna režimu hospodaření rybníka: Cílem opatření je navrhnout změnu užívání rybníka z intenzivního nebo polointenzivního na extenzivní chov. Extenzivní rybník by měl být provozován na konci rybníční soustavy bez uměle zvyšované trofie vody.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1]
- Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích, ve znění pozdějších předpisů [L59];
- Vyhláška č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, ve znění pozdějších předpisů [L119];
- Vyhláška č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů [L2];
- Vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci, ve znění pozdějších předpisů [L4].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice hospodaření s vodami a vodohospodářskými službami:

- Hydrologické změny
- Odběry a převody vody
- Provoz vodních elektráren
- Prostupnost vodních toků, příčné překážky
- Podélné úpravy vodních toků

Tabulka VI.1.16 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41601005	Likvidace nepotřebných vrtů v chráněných územích	Nestanoveno	B	3. plán	Ano

VI.1.17. Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní v OsVPR

Česká republika jako členský stát Evropské unie se zavázala plnit postupy pro implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007, o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik [E18]. Směrnice [E18] byla v České republice plně transponována do národní legislativy novelou vodního zákona [L1] a vyhláškou o plánech povodí a o plánech pro zvládání povodňových rizik [L2]. Dle požadavků směrnice byl zahájen proces tzv. předběžného vyhodnocení povodňových rizik, jehož cílem bylo na území České republiky identifikovat oblasti s potenciálně významným povodňovým rizikem a navržení úseků toků v oblastech s významným povodňovým rizikem. Následovalo zpracování map povodňového nebezpečí a povodňových rizik v souladu § 25 zákona [L1] a metodikou [L88], které jsou podkladem pro zpracování návrhů Plánů povodí a Plánů pro zvládání povodňových rizik dle zákona [L1] § 25 odst. (1) písm. b).

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry bylo dokončeno zpracování map povodňových nebezpečí a povodňových rizik a je dostupné na webové adrese: <https://cds.mzp.cz/>. V rámci uvedeného projektu byly řešeny 4

úseky vodních toků o celkové délce 112,3 km. Na uvedenou etapu navazovalo zpracování Dokumentací oblastí s významným povodňovým rizikem v souladu s vyhláškou [L2].

Popis opatření

Cílem je navržení opatření v lokalitách, které jsou v mapách povodňových rizik zobrazeny jako plochy v riziku. Plochy v nepříjemném riziku jsou plochy, u kterých dochází k nepříjemné kombinaci vysokého nebo středního povodňového ohrožení s jejich zranitelností (způsob jejich využití, tzn. náchylnost ke vzniku významných škod při zasažení povodní). U těchto ploch je nezbytné jejich podrobné posouzení z hlediska zvládnutí rizika a případné snížení rizika na přijatelnou míru navržením vhodných opatření. Kompletní výstupy, včetně listů opatření jsou uvedeny v samostatných dokumentacích zpracovávaných pro každou rizikovou oblast. Zde jsou uvedeny pouze konkrétní opatření v sumárním přehledu v tabulce VI.1.17.2.

Opatření vycházejí z přijatých cílů definovaných v Osnově dokumentace pro zpracování Dokumentací oblastí s významným povodňovým rizikem a jsou uvedeny v kapitole V.2.3.1. Lze je rozdělit na opatření ke splnění obecných a konkrétních cílů, dle aspektů zvládnutí povodňového rizika a zahrnují následující oblasti.

- Prevence: předcházení škodám způsobených povodněmi díky vhodnému umístění staveb, přizpůsobení staveb povodňovému riziku, vhodnému využití území a zemědělských a lesohospodářských praktik, důslednému dodržování principů hospodaření se srážkovou vodou v urbanizovaných územích i u liniových staveb v souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění a dalšími právními předpisy i v souladu s TNV 75 9011 a ČSN 75 9010.
- Ochrana: využití strukturních i nestrukturních opatření k protipovodňové ochraně, ke snížení pravděpodobnosti a dopadu záplavy.
- Připravenost: informovanost obyvatelstva o nutnosti protipovodňových opatření, povodňovém riziku a správném chování v době ohrožení.
- Obnova: opatření k obnově území a infrastruktury postižených povodněmi.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon [L1].
- Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích [L59].
- Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení [L91].
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech [L50].
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu [L87].
- Vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik [L2].
- Vyhláška č. 431/2001 Sb., o vodní bilanci [L4].
- Vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí [L3].
- Vyhláška č. 79/2018 Sb., o způsobu a rozsahu rozpracování návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace.
- Metodika tvorby map povodňového nebezpečí a rizik. VÚV T. G. Masaryka, v. v. i., Brno, 2020 [L88].
- Přírodě blízká protipovodňová opatření měst a obcí. Příručka pro žadatele z OPŽP, podoblasti podpory 1.3.2, MŽP, 2012 [L92].
- Věstník MŽP 11/2008. Metodické pokyny a návody: Metodika odboru ochrany vod, která stanovuje postup komplexního řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodě blízkých opatření, Ministerstvo životního prostředí, Praha, 2008 [L39].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy při nakládání s vodami, které mají vztah k problematice nepříznivých účinků povodní.

Ochrana před extrémními účinky vod (povodně a sucho):

- nedostatečná ochrana zastavěných území,
- bezpečnost nádrží ve vazbě na převedení extrémních průtoků,
- snížená retenční schopnost v krajině,
- plošné odvodnění pramenných a horních částí oblastí povodí a kanalizování drobných vodních toků,
- erozní účinky povrchově odtékající vody,
- nevhodná druhová skladba lesů a nevhodné hospodaření v lesích zejména v pramenných a horních částech oblasti povodí,
- omezení v záplavových územích,
- problémy s vlastnickými vztahy při prosazování protipovodňové ochrany,
- podmínky a limity ochrany přírody k řešení PPO,
- účinný varovný systém,

Hydromorfologie a ochrana vodních ekosystémů

- nevhodné morfologické úpravy na tocích (neprůtočná ramena, napřimění toku, technické úpravy, potamalizace, zahloubení koryta aj.).

Způsob financování

Finanční podpora na povodňovou ochranu, realizaci opatření je zajišťována v rámci ČR z mnoha zdrojů jak na národní, tak regionální úrovni. Podpora je směřována do všech oblastí povodňové problematiky, jako je prevence, připravenost, realizace povodňových opatření a obnovy infrastruktury a území po povodňových událostech. Významným zdrojem jsou účelové dotační tituly z MZe, MŽP, OPŽP a krajských úřadů. V rámci naplňování cílů byly a jsou využívány následující dotační tituly:

- dotační programy MZE (např. Strategický plán SZP 2023–2027 a další programy zaměřené na vodní hospodářství),
- dotační programy MŽP (např. Program péče a přírodu a krajinu, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, Národní program Životní prostředí (NPŽP)),
- strukturální fondy EU (např. OPŽP, EAFRD),
- financování v rámci komplexních pozemkových úprav.

Tabulka VI.1.17 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41700501	Protipovodňová ochrana města Liberce	255,9	A	III. cyklus DosVPR	Ano
LNO41700502	Čenousy - PPO	56,00	A	III. cyklus DosVPR	Ano
LNO41700503	PPO na Lužické Nise	2 523,70	A	III. cyklus DosVPR	Ano
LNO41700504	PPO na Smědě	991,84	A	III. cyklus DosVPR	Ano
LNO41700505	Vesecký rybník – rekonstrukce přelivu a spodních výpustí	23,00	A	II. cyklus DosVPR	Ano

Mapa VI.1.17 – Protipovodňová opatření v oblastech s významným povodňovým rizikem

VI.1.18. Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní mimo OsVPR

Povodně představují přirozený hydrologický jev, který je důsledkem extrémních projevů počasí, vyskytujících se nepravidelně v závislosti na aktuálním vývoji hydrometeorologické situace. Stejně jako v jiných vnitrozemských oblastech jsou povodně na území České republiky způsobovány zejména vysokými srážkovými úhmy. Menší význam u nás mají povodně vznikající v důsledku tání sněhu nebo ledových jevů na vodních tocích. Příčiny povodní jsou velmi komplexní a zahrnují zejména problematiku urbanizace krajiny, využití a způsoby obhospodařování zemědělské půdy, způsoby odvodnění krajiny, správu vodních toků a v neposlední řadě i systémy preventivních a krizových opatření, včetně fungování hlásných a varovných systémů.

Popis opatření

Návrhy protipovodňových opatření vycházejí z cílů uvedených v kapitole V.3.1. a V.3.2., které jsou v souladu se zásadami návrhů opatření stanovených v Plánu hlavních povodí ČR [L34], schválených koncepcí protipovodňové ochrany krajů, s podklady zpracovaných v rámci jednotlivých měst a obcí a doporučených metodických postupů.

Základní strategie při řešení protipovodňové ochrany vychází ze tří základních oblastí: zvýšení přirozené retence povodí, technická protipovodňová ochrana a prevence před povodněmi. Konkrétní navrhovaná opatření jsou výsledkem optimalizace více variant řešení – kombinací přírodně blízkých opatření v ploše povodí i na vodním toku a technických zásahů a dále cílové hodnoty protipovodňové ochrany ve vztahu k potenciálním povodňovým škodám.

Ochrana před povodněmi technickými prvky je zaměřena výhradně na zastavěná území, kde je vždy hledán optimální návrh řešení. Tím může být zvýšení kapacity koryta vodního toku (především v centrech měst), ohrázování, zvětšení kapacity objektů na toku apod. Jako účinné se také jeví vytvoření dostatečně velkých retenčních prostorů, ať to jsou suché vodní nádrže nebo území určená k rozlivu povodní.

Zvýšení přirozené retence povodí je možné dosáhnout přírodně blízkými opatřeními na vodních tocích i v ploše povodí. Tato opatření spočívají v revitalizaci vodních toků, protierozních úpravách, biotechnických a agrotechnických změnách a postupech a zvyšování retence vody v povodí v rámci komplexních pozemkových úprav. Pro efektivní ochranu před povodněmi je třeba nalézt vhodnou kombinaci opatření v krajině, která zvyšují přirozenou retenci a snižují plošnou erozi, a opatření technického charakteru.

Preventivní opatření spočívají především ve vybudování hlásného a varovného systému, tvorbě povodňových plánů a politik v oblasti územně plánovacích dokumentací. Z hlediska prevence je důležité také důsledné dodržování principů hospodaření se srážkovou vodou v urbanizovaných územích i u liniových staveb v souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění [L1] a dalšími právními předpisy i v souladu s TNV 75 9011 a ČSN 75 9010.

Technická protipovodňová opatření:

Úkolem technických opatření je především zmírnit účinky povodně zachycením části jejího objemu a tím snížením kulminačních průtoků nebo zabráněním rozlivů technickými prostředky.

Opatření s retenčním účinkem

Jedná se o suché vodní nádrže, které při povodni snižují a oddalují kulminační průtoky, i když se jejich účinek v úseku vodního toku pod hrází postupně snižuje. Obecně je možno jejich protipovodňový vliv označit za pozitivní, neboť při nastavení vhodných projekčních parametrů většinou nezhoršují odtokové poměry a jejich ochranný účinek přesahuje chráněnou lokalitu v rámci dílčího povodí.

Zkapacitnění koryt vodních toků

Je navrhováno u vodních toků, v intravilánech obcí, a jeho dopady na odtokový režim v příslušném dílčím povodí jsou neměřitelné. Lokálně se mohou projevit určitým urychlením odtoku v upraveném úseku a nevýznamným zvýšením rozlivu do extravilánu pod ním, bez negativních dopadů na odtokové poměry v dílčím povodí.

Pevné konstrukce a mobilní hrazení

Uvedená opatření zvyšující kapacitu koryt vodních toků lze realizovat ohrázováním pevnými konstrukcemi (zemní hráze, betonové zídky) nebo mobilním hrazením. Tato řešení jsou navrhována u větších vodních toků, u nichž by zásahy do koryt neměly požadovaný efekt. Linie protipovodňové ochrany je situována tak, aby byla v maximální možné míře odsazena od břehové linie a sledovala chráněné objekty. Tím je minimalizován zásah do přirozeného inundačního území a břehových porostů.

Hrazení bystřin

Je navrhováno na horních úsecích vodních toků v zalesněném území. Jedná se o soubor stavebních a lesnických opatření ke stabilizování koryt bystřin. Dalším efektem je omezení odnosu hrubých splavenin, dřeva a jiného materiálu, nicméně četné výzkumy ukazují, že právě tyto komponenty mají důležitý vliv na fungování říčních ekosystémů a jejich nedostatek má zásadní negativní dopady. Management splavenin zaměřený na zvýšení jejich množství je zároveň jedno z navrhovaných opatření. Z hlediska protipovodňové ochrany je přístup ke splaveninám přehodnocován. Hrazení bystřin by mělo být navrhováno pouze za následujících podmínek:

- Hrazení lesních bystřin a lesních toků obecně bude navrhováno jen v případech skutečně nezbytného ovlivnění odtoku z lesních pozemků na základě individuálního objektivního vyhodnocení povodňově rizikových faktorů.
- Průtočné nádrže v rámci hrazení bystřin a lesních toků obecně by měly být navrhovány jen tam, kde existuje objektivní riziko vzniku škod v důsledku transportu hrubých splavenin přírodního původu z lesních pozemků při povodních. Odtokový objekt pro běžné průtoky pak nebude vytvářet bariéru přirozenému splaveninovému transportu (mělo by se tedy zjednodušeně jednat o otvor v úrovni přirozeného dna koryta s definovaným průtokem).
- V případech, kdy je cílem zvýšení retenční kapacity krajiny, budou přednostně, kromě objektivně odůvodněných případů, voleny obtočné nádrže s rozdělovacím objektem, který nevytváří překážku transportu splavenin a případným migracím vodních živočichů.

Přírodě blízká protipovodňová opatření:

Přírodě blízká opatření a opatření v ploše povodí

Přírodě blízkými opatřeními v ploše povodí se rozumí zejména protierozní opatření, jejichž cílem je nejen snížení projevů vodní eroze, ale také podpora zvýšení schopnosti krajiny zpomalovat povrchový odtok a zadržovat vodu. Uvedená opatření jsou zpracována v metodice MŽP⁹ a lze je rozdělit do tří základních oblastí:

- agrotechnická protierozní opatření (např. vyloučení širokořádkových plodin z pěstování na svažitě půdě, vhodné způsoby provádění orby apod.),
- organizační protierozní opatření (např. organizace produkčních ploch, zatravnění svažitě orné půdy apod.),
- biotechnická protierozní opatření (např. výstavba protierozních nádrží, zřizování zasakovacích pásů, průlehu a protierozních mezí apod.).

Tato opatření jsou krokem směřujícím ke zvýšení retenční schopnosti půdy ve vztahu k její schopnosti zadržovat vodu. Na druhé straně je však nutno zdůraznit skutečnost, že nejsou postačujícím řešením ochrany proti povodním, ale opatřeními pouze doplňkovým. Pro podporu realizace těchto opatření je nutné využívat stávající programy určené ke zlepšení stavu životního prostředí a jeho složek. Hlavním nástrojem v tom směru jsou především komplexní pozemkové úpravy.

Přírodě blízká opatření na vodních tocích

Řeší protipovodňovou ochranu v úzké vazbě na vodní toky a jejich nivy. Jedním ze základních principů tohoto typu opatření je zpomalení odtoku povodňových vod a využití volné retenční kapacity potočních a říčních niv v nezastavěných územích. Návrhy opatření vycházejí z katalogu opatření, který je uveden v metodice MŽP² a příručce OPŽP [L92]. Opatření na vodních tocích a v jejich údolních nivách je úzce spojené s vodohospodářskými stavbami klasické protipovodňové ochrany. Do těchto řešení jsou zakomponovány klasické hydrotechnické stavby, zejména zkapacitnění koryt v zastavěných územích a retenční nádrže nad zastavěným územím. Doplňující opatření zadržení vody v revitalizovaných údolních nivách nebo v ploše povodí napomáhají zvládnutí povodňových rizik s řádově nižší účinností v transformaci kulminace povodňových průtoků, ale zejména vyvažují technická řešení v oblasti vlivu na hydromorfologický

⁹ Věstník MŽP 11/2008. Metodické pokyny a návody: Metodika odboru ochrany vod, která stanovuje postup komplexního řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodě blízkých opatření, Ministerstvo životního prostředí, Praha, 2008

stav vodních toků. Pro návrhové parametry koryt vodních toků je nutné vycházet z geomorfologických charakteristik pro daný úsek vodního toku v souladu s metodikou MŽP ² a metodikou Šindlar a kol (2012) ¹⁰.

- Základním typem přírodě blízkých protipovodňových opatření v nezastavěných nivách je komplexní revitalizace koryta vodního toku a obnovení přirozených hydrologických funkcí potoční a říční nivy do volné inundace, jejich zpomalení a postupné uvolnění při opadu povodňové vlny.
- V zastavěných územích je protipovodňového účinku dosahováno kapacitní úpravou koryta a zrychlením odtoku. Opatření je vždy spojeno s revitalizační úpravou koryta vodního toku. Zpravidla se vytváří složený profil koryta, přičemž vnitřní revitalizované koryto převádí základní průtoky a zajišťuje nezbytné ekologické funkce toku a vnější kapacitní koryto slouží k převodu povodňových vod.
- Dalším typem přírodě blízkých protipovodňových opatření je zřizování ochranných nádrží nebo poldrů, které zajišťují potřebnou retenční kapacitu pro zadržení nebo zpomalení povodňové vlny. Vnitřní prostor těchto nádrží je přitom vždy upraven přírodě blízkým způsobem tak, aby bylo zajištěno zlepšení ekologického stavu vod. V suchých nádržích se tak zpravidla provádí komplexní revitalizace vodního toku, zřizují mokřady, obnovují vlhké louky nebo provádějí výsadby dřevin.

Ve všech případech návrhů přírodě blízkých protipovodňových opatření je nutné v řešeném úseku nevytvářet nové migrační bariéry a u stávajících objektů zajistit migrační prostupnost technickým rybím přechodem nebo obtokem (bypass), který odpovídá parametrům geomorfologického typu v daných podmínkách.

Preventivní opatření:

Povodňové plány

Povodňové plány obsahují souhrn organizačních a technických opatření potřebných k odvrácení nebo zmírnění škod při povodních na životech, majetku občanů a společnosti a na životním prostředí v rámci určitého územního celku, pozemku nebo stavby. Povodňové plány a jejich obsah jsou definovány zákonem [L1] a normou TNV 75 29 31. Povodňové plány.

Povodňové plány všech krajů, jejichž území zasahuje do oblasti povodí Horního a středního Labe, jsou zpracovány a průběžně aktualizovány. Současně probíhá zpracování povodňových plánů ORP a obcí, které využívají dotace z OPŽP. Zpracování probíhá individuálně v gesci jednotlivých obcí a měst. Pro efektivní využití získaných informací v povodňové prevenci jsou povodňové plány zpracovávány na základě metodiky MŽP dostupné na http://www.povis.cz/met_dpp/. Opatření spočívají v průběžné tvorbě a aktualizaci povodňových plánů pro kraje, ORP a obce.

Předpovědní a hlásná povodňová služba

Je organizována podle § 73 zákona [L1] a metodického pokynu MŽP ¹¹. V dílčím povodí Horního a středního Labe ji zabezpečuje předpovědní služba ČHMÚ, pobočky Hradec Králové, Praha (povodí Jizery) ve spolupráci s Povodím Labe, státní podnik. Součástí je provozování monitorovacího systému státního podniku Povodí Labe, který je součástí společně využívaného monitorovacího systému stanic Povodí Labe, státní podnik a ČHMÚ. V současné době jsou realizovány lokální výstražné a varovné systémy v rámci jednotlivých obcí a měst, které jsou často napojeny do jednotného systému varování, popřípadě využívají informace z monitorovacích stanic provozovaných podnikem Povodí Labe, státní podnik a ČHMÚ.

Pro podporu kvalifikovaného rozhodování a kvalitního poskytování informací o situaci v povodí je třeba tyto monitorovací a informační systémy dále rozvíjet, zdokonalovat a modernizovat.

Vymezení záplavových území

Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad ². Návrh záplavových území se zpracovává pro přirozenou povodeň s periodicitou 5, 20 a 100 let. V zastavěných územích a v územích určených k

¹⁰ Šindlar, M., a kol. (2012) Geomorfologické procesy vývoje vodních toků. Část I. Typologie korytotvorných procesů. SINDLAR Group s.r.o. Hradec Králové.

¹¹ Věstník MŽP 12/2011. Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby

zástavbě podle územních plánů se současně vymezuje aktivní zóna záplavového území. Opatření spočívá ve vymezování a vyhlášení záplavových území, které je jedním územně analytických podkladů pro vytváření územně plánovacích dokumentací.

Změny v územních plánech a regulace využívání záplavových území

Hlavní zásadou při tvorbě územních plánů by mělo být vymezení inundačních území všech vodních toků jako podklad pro vytváření územně analytických podkladů. Zastavování pozemků v záplavovém území se současně plánovanou protipovodňovou ochranou ohrázováním lze tolerovat z hlediska ovlivňování odtokových poměrů jen ve zcela výjimečných případech.

Úpravy a aktualizace manipulačních řádů vodních děl

Tento typ opatření je především podmíněn jejich existencí. Manipulační řády (MŘ) by měly být zpracovány a schváleny pro všechny vodní nádrže a jezy.

Související právní předpisy

- Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon [L1].
- Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích [L59].
- Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení [L91].
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech [L50].
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon [L87].
- Vyhláška č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik [L2].
- Vyhláška č. 431/2001 Sb., o vodní bilanci [L4].
- Vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí [L3].
- Vyhláška č. 79/2018 Sb., o způsobu a rozsahu rozpracování návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace [L90].
- Metodika tvorby map povodňového nebezpečí a povodňových rizik. VÚV T. G. Masaryka, v.v.i., Brno, 2023 [L88].
- Přírodě blízká protipovodňová opatření měst a obcí. Příručka pro žadatele z OPŽP, podoblasti podpory 1.3.2, MŽP, 2012 [L92].
- Věstník MŽP 11/2008. Metodické pokyny a návody: Metodika odboru ochrany vod, která stanovuje postup komplexního řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodě blízkých opatření, Ministerstvo životního prostředí, Praha, 2008 [L125].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Horního a středního Labe byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice nepříznivých účinků povodní.

Ochrana před extrémními účinky vod (povodně a sucho):

- nedostatečná ochrana zastavěných území,
- bezpečnost nádrží ve vazbě na převedení extrémních průtoků,
- snížená retenční schopnost v krajině,
- plošné odvodnění pramenných a horních částí oblastí povodí a kanalizování drobných vodních toků,
- erozní účinky povrchově odtékající vody,
- nevhodná druhová skladba lesů a nevhodné hospodaření v lesích zejména v pramenných a horních částech oblasti povodí,
- omezení v záplavových územích,
- problémy s vlastnickými vztahy při prosazování protipovodňové ochrany,
- podmínky a limity ochrany přírody k řešení PPO,
- účinný varovný systém,

Hydromorfologie a ochrana vodních ekosystémů

- nevhodné morfologické úpravy na tocích (neprůtočná ramena, napřímení toku, technické úpravy, potamalizace, zahloubení koryta aj.).

Způsob financování

Finanční podpora na protipovodňovou ochranu, realizaci opatření je zajišťována v rámci ČR z mnoha zdrojů jak na národní, tak regionální úrovni. Podpora je směřována do všech oblastí povodňové problematiky, jako je prevence, připravenost, realizace povodňových opatření a obnovy infrastruktury a území po povodňových událostech. Významným zdrojem jsou účelové dotační tituly z MZe, MŽP, OPŽP a krajských úřadů. V rámci naplňování cílů byly a jsou využívány následující dotační tituly:

- strukturální fondy EU (např. OPŽP, EAFRD),
- dotační programy MZE (např. Podpora prevence před povodněmi, Podpora opatření na drobných vodních tocích a nádržích),
- Společná zemědělská politika (SZP) – podpora retence v krajině, zabránění bleskovým povodním,
- dotační programy MŽP (Národní program Životní prostředí – přírodě blízká protipovodňová opatření (rozlivy v nivách, meandry, tůňe), zakládání povodňových parků a revitalizace toků),
- financování v rámci komplexních pozemkových úprav.
- Kompenzace povodňových škod (mimořádné tituly MMR)

Souhrnné informace o opatřeních

Navržená opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní mimo OsVPR zařazená v III. plánovacím období do listů opatření typu A, byla celkem 3. K roku 2026 se žádné z opatření nepodařilo realizovat ani připravit k realizaci z důvodu majetkoprávních vztahů a technicky neproveditelných návrhů.

Navržená opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní mimo OsVPR zařazená v III. plánovacím období do listů opatření typu B, byla celkem 2. Opatření typu B jsou v PDP HSL koncipovány jako tzv. „zásobník“ akcí pro Protipovodňovou ochranu obcí. Zásobník akcí tvoří některá opatření z II. nebo III. plánovacího cyklu, která nemají zcela jasný charakter listu opatření typu A. Dále je zde uveden přehled obcí, které byly v rámci kapitoly V. PDP identifikovány jako ohrožené povodněmi. Druhý B list je popisem preventivních protipovodňových opatření.

Před navrhováním opatření pro IV. plánovací cyklus byla nejprve provedena analýza všech opatření (typu A i B) z III. plánovacího cyklu se zainteresovanými subjekty, především správci toků. Cílem bylo vyhodnotit stav přípravy a realizace navržených opatření. U opatření nezahájených analyzovat jejich relevantnost z hlediska potenciální možnosti jejich realizace. Návrhy opatření s jasným nositelem, finančními náklady a předpokladem zahájení ve IV. plánovacím cyklu byly zařazeny do A listů. Dále bylo diskutováno zařazení nových návrhů.

Tabulka VI.1.18 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41800001	Protipovodňová ochrana obcí (LNO31800001)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano
LNO41800002	Preventivní protipovodňová ochrana (LNO31800002)	Nestanoveno	B	3. plán	Ano

VI.1.19. Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha

Popis opatření

Ve III. plánovacím cyklu bylo sucho řešeno opatřeními ke snížení nepříznivých účinků sucha (kapitola VI.1.19. PDP) a opatřeními typu C (CZE31700001 Prevence a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody). Opatření navrhovalo řadu úkolů. Některé úkoly již byly splněny, některé probíhají a některé úkoly doposud nebyly splněny, a proto je ve IV. plánovacím cyklu opatření řešeno opatřeními typu C CZE41700001.

Problematiku sucha v současné době v České republice upravují dva dokumenty. Dokument „*Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody*“ byl schválen vládou ČR dne 29. července 2015 usnesením č. 620 [L146], který se stal východiskem pro zpracování „*Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky*“, kterou v roce 2017 schválila vláda (UV č. 528 z 24. 7. 2017). Navazujícím dokumentem je Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR na období 2023-2027, který byl přijat usnesením vlády č.354 ze dne 17.května 2023 [L147]. Tento dokument vypracovaný mezirezortní pracovní skupinou voda-sucho předkládá hlavní principy prevence a čelení následkům sucha:

- kontinuálně monitorovat vodní zdroje (povrchové a podzemní), jejich kvalitu (změny chemismu) a nároky na ně (vodní bilance současného stavu a výhledová vodní bilance),
- včas identifikovat riziko vzniku sucha, počátek suchého období i jeho další fáze (nutnost definovat jednotlivé stupně sucha) a upřednostnit předběžná opatření,
- regionalizovat území ČR dle rizika výskytu sucha (četnost, délka) a pro riziko výskytu stanovit vhodnou stupnici,
- kvalifikovaně odhadovat a korigovat odhady délky období sucha na základě nových informací,
- cíleným výzkumem prohlubovat znalosti o suchu, rozšířit spolupráci se zeměmi dlouhodobě a velmi aktivně pracujícími na strategii k eliminaci hrozby sucha,
- navrhnout potřebnou právní úpravu, procesy umožňující zřízení komisí pro zvládání sucha a vytvoření plánů pro zvládání sucha, umožňující právní vymahatelnost přijímaných opatření,
- uplatňovat opatření pro redukcí nároků na vodu a pro zadržení vody v krajině (např. formou legislativních a ekonomických nástrojů), pokud to stupeň sucha bude vyžadovat v závislosti na doporučení komise pro zvládání sucha,
- vypracovat systém udržitelného hospodaření s vodou v krajině, zpracovat principy udržitelné spotřeby vody s cílem zajistit úsporu vody,
- vypracovat komplexní systém udržitelného hospodaření s půdou v zemědělské krajině a v lese s cílem zajistit posílení retenční schopnosti půdy a krajiny,
- v oblastech dlouhodobého nedostatku vodních zdrojů cíleně zvyšovat zásoby vody obnovou přirozené akumulace vody (lužní lesy, mokřady), zvyšováním kapacity (rekonstrukcí) stávajících umělých akumulací (obnova zaniklých nádrží) a prioritně realizovat opatření obnovující či posilující přirozenou retenci vody v krajině,
- vytipovat a územně hájit plochy pro vybudování nových vodních nádrží, včetně revize stávajících seznamů potenciálních lokalit pro akumulaci vody,
- zvyšovat efektivitu přenosu vody k uživatelům a hospodárné využívání vody a vodních zdrojů,
- monitorovat environmentální podmínky závislé na vodě a přijímat vhodná adaptační a mitigační opatření,
- naplňovat opatření obsažená v Plánech povodí a opatření navržená v rámci pozemkových úprav a tím přispět k obnově a zvyšování retenční kapacity krajiny,
- průběžně komunikovat se všemi zainteresovanými stranami (včetně uživatelů vody) o přijímaných preventivních, adaptačních a mitigačních opatřeních a zahájit intenzivní a cílenou osvětu obyvatel o problematice sucha, jejich náležitém chování a dopadech přijímaných opatření,
- vytipovat a chránit infiltrační oblasti pro akumulaci podzemních vod před znečištěním a před vysycháním povrchových toků, vč. revize povolení k odběrům,
- vhodně modifikovat finanční podpory v oblasti zemědělské produkce s cílem důslednější podpory i kontroly dodržování opatření k omezení nadměrné vodní eroze a k podpoře retence vody v krajině,
- vhodně modifikovat finanční podporu v oblasti lesnického hospodaření na podporu opatření zajišťujících akumulaci vody na lesních pozemcích.

Dokument navrhuje opatření následujících typů:

- monitorovací a informativní opatření,

- legislativní opatření,
- organizační a provozní opatření,
- ekonomická opatření,
- technická opatření,
- environmentální opatření,
- jiná opatření.

Související právní předpisy v ČR

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1];
- Vyhláška č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů [L2].

Vazba na významné problémy nakládání s vodami

V dílčím povodí Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry byly identifikovány následující významné problémy nakládání s vodami, které mají vztah k problematice sucha.

- Odběry a převody vody,
- Hydrologické změny,
- Podélné úpravy vodních toků,
- Sucho a potenciální nedostatek vody.

Významné problémy z hlediska sucha byly stanoveny ve vodních útvech, v nichž se nacházejí vodní toky, ve kterých se v minulých 5 letech (2019 až 2023) prohloubilo hydrologické sucho natolik, že bylo nezbytné přistoupit k zákazům odběrů povrchových vod nebo byly identifikovány v krajských Plánech pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody jako rizikové. Dále ve vodních útvech s bilančními profily s napjatou vodohospodářskou bilancí.

Způsob financování

Realizace opatření spadá do dlouhodobého horizontu a náklady představují miliardy až desítky miliard Kč. Hlavní zdroje financování lze spatřovat v:

- strukturální fondy EU (např. OPŽP, EAFRD),
- dotační programy MZE (např. Podpora opatření na drobných vodních tocích a nádržích),
- Národní plán obnovy (NPO) - Podpora biodiverzity a boj se suchem, Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny,
- dotační programy MŽP (např. Program péče a přírodu a krajinu, Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny),
- financování v rámci komplexních pozemkových úprav.

Souhrnné informace o opatřeních

Ve III. plánovacím období nebyla navržena žádná opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha do listů opatření typu A. Opatření zařazená do typu B byla celkem 3. Všechna opatření lze označit za probíhající a budou převzata také do IV. plánovacího cyklu.

Již v předchozích kapitolách byla navržena opatření, která se vztahují k problematice sucha:

- organizační opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod a k zajištění dobrého kvantitativního stavu podzemních vod jsou navrhována v kapitole VI.1.5.,
- opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod jsou navrhována v kap. VI.1.6.,
- opatření na zlepšování vodních poměrů a ochrana ekologické stability krajiny jsou navrhována v kap. VI.1.15.

Tabulka VI.1.19 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
LNO41901001	Malé vodní útvary (LNO31900001)	nestanoveno	B	3. plán	Ano
LNO41901002	Fenomén sucho (LNO31901002)	nestanoveno	B	3. plán	Ano
LNO31901003	Integrovaný management podzemních vod v období nedostatku zásob pitné vody pro obyvatelstvo (LNO219001)	nestanoveno	B	2. plán	Ano

VI.1.20. Opatření ke zlepšení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů

Vyhodnocení opatření navržených na úrovni VÚ za účelem dosažení dobrého ekologického stavu prokázalo jejich významný synergický přínos rovněž pro naplňování environmentálních cílů druhových předmětů ochrany EVL vázaných na tekoucí vody. Lze tedy předpokládat, že opatření realizovaná za účelem zlepšení stavu vodních útvarů budou současně přispívat ke zlepšení stavu dotčených EVL. Jedná se převážně o opatření zaměřená na snižování nadměrného zatížení vodních toků živinami a organickými látkami pocházejícími z bodových zdrojů znečištění.

Pro potřebu zajištění žádoucí kvality vodního prostředí pro druhové předměty ochrany EVL vázané na tekoucí vody byly dále zpracovány návrhy listů opatření typu B za účelem zohlednění jejich environmentálních cílů v rámci rozhodovací činnosti vodoprávních úřadů při povolování vypouštění odpadních vod. Dané listy byly zpracovány pro druhy, u nichž byla podle „Metodiky hodnocení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody (Pavel Rosendorf, 2020)“ dosažena vysoká míra spolehlivosti při stanovení environmentálních cílů. V PDP Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry se jednalo konkrétně o *velevruba tupého (Unio crassus)*, *raka kamenáče (Austropotamobius torrentium)*.

VI.2. Doplnková a dodatečná opatření

Opatření navrhovaná v této kapitole jsou aplikována zejména u vodních útvarů, u kterých není přesně známa příčina nedosažení dobrého stavu. Typickým opatřením je návrh průzkumného monitoringu zpracovaný jako list opatření typu B. V něm je uvedena specifikace vodních útvarů a ukazatelů určených pro průzkumný monitoring a monitoring přirozeného pozadí je součástí listu opatření.

Tabulka VI.2 – Souhrnné informace o dodatečných opatřeních

Dodatečná opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu				
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ listu opatření	Program opatření
LNO42000001	Průzkumný monitoring (LNO32000001)	nestanoveno	B	Ano

VI.3. Souhrnné náklady na opatření

Souhrnný přehled nákladů na realizaci opatření je uveden v Národním plánu povodí Labe. Tyto souhrnné náklady byly stanoveny nebo odhadnuty v závislosti na dosažené míře přípravy jednotlivých opatření a budou se s dalším vývojem přípravy upřesňovat. Součástí NPP je také ekonomická analýza, která dává jednotlivým opatřením prioritu. V tabulce níže jsou uvedeny známé náklady na realizaci opatření.

Níže v tabulce je uveden souhrn nákladů na opatření po jednotlivých kapitolách. Náklady u všech opatření nejsou známy, proto není možno tabulku považovat za kompletní. Zároveň je nutno uvést, že se nejedná o celkové náklady na realizaci. U mnoha opatření se totiž jedná o náklady na přípravné fáze. Několik kapitol také obsahuje pouze listy opatření typu B nebo C, u kterých není možno náklady stanovit.

Dělení mezi program opatření a ostatní opatření není zatím provedeno. O zařazení opatření do programu opatření musí být rozhodnuto v NPP Odry.

Tabulka VI.3 – Souhrnné náklady na opatření

Kapitola	Název kapitoly	Náklady [mil. Kč]	
		Program opatření	Ostatní
VI.1.1.	Opatření potřebná k provádění právních předpisů ES v oblasti ochrany vod	-	-
VI.1.2.	Opatření k aplikaci principu „znečišťovatel platí“	-	-
VI.1.3.	Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu	-	-
VI.1.4.	Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání	-	-
VI.1.5.	Opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod, včetně odůvodnění případných výjimek	-	-
VI.1.6.	Opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod	-	-
VI.1.7.	Opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů	3 348	-
VI.1.8.	Opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů	-	-
VI.1.9.	Opatření k zamezení přímému vypouštění do podzemních vod s uvedením případů povoleného vypouštění	-	-
VI.1.10.	Opatření k omezování, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod	120	-
VI.1.11.	Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění	-	-
VI.1.12.	Opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu	1,2	-
VI.1.13.	Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod	-	-
VI.1.14.	Opatření prováděná v souvislosti s přeshraničním znečištěním	-	-
VI.1.15.	Opatření pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny	-	-
VI.1.16.	Opatření pro hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody a pro zajištění vodohospodářských služeb	-	-
VI.1.17.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní v OsVPR	3 850	-
VI.1.18.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků povodní mimo OsVPR	-	-
VI.1.19.	Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha	-	-
VI.2	Doplňková opatření	-	-

VI.4. Opatření s celostátní působností (listy opatření typu C)

Tato kapitola obsahuje listy opatření typu C, navržené v národních plánech povodí. Jedná se o opatření s celostátní působností, zahrnující zejména změny právních předpisů, vznik strategických dokumentů, metodických předpisů a databází. Tato opatření upozorňují na mezery v právních předpisech a strategických krocích státu, které nelze řešit opatřeními typu A a B, a často vycházejí z potřeby plánů dílčích povodí, kde jsou zjištěny případné nejistoty, chybějící data nebo legislativní opora, na které reaguje opatření na národní úrovni. Pokud budou tato opatření zrealizována, lze jim přičítat významný celostátní efekt. Obecně lze ještě opatření typu C rozdělit do dvou skupin. Opatření reagující na

překročené limity nebo ukazatele (tedy na stav vodních útvarů) a opatření mající za cíl zlepšit dostupnost dat a připravit prostředí pro následující plánovací období.

Tabulka VI.4 – Souhrnné informace o opatřeních

Opatření navržená ve IV. plánovacím cyklu					
ID opatření	Název opatření	Náklady [mil. Kč]	Typ opatření	Návrh	Program opatření
CZE40500002	Stanovení přírodních zdrojů podzemních vod pro útvary podzemních vod	-	C	3. plán	Ano
CZE40700001	Zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod	-	C	3. plán	Ano
CZE40700002	Řešení problematiky průmyslových zdrojů znečištění připojených na veřejnou kanalizaci	-	C	3. plán	Ano
CZE40700003	Zlepšení provázání koncepcí a databází ohlašovaných údajů ve vodním hospodářství včetně jejich využitelnosti	-	C	3. plán	Ano
CZE40700004	Řešení problematiky domovních čistíren odpadních vod	-	C	3. plán	Ano
CZE40700006	Implementace směrnice o čištění městských odpadních vod do plánů povodí	-	C	4. plán	Ano
CZE40706005	Omezení negativních vlivů odlehčovacích komor	-	C	3. plán	Ano
CZE40800005	Omezení negativních vlivů zemědělství na povrchové a podzemní vody	-	C	3. plán	Ano
CZE40800006	Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody	-	C	3. plán	Ano
CZE40801001	Kontrola hospodařících subjektů v zemědělství	-	C	3. plán	Ano
CZE40805002	Podpora přechodu do režimu ekologického zemědělství	-	C	3. plán	Ano
CZE40807004	Snižování znečištění vodního prostředí z atmosférické depozice	-	C	3. plán	Ano
CZE41003001	Řešení problematiky zatížení vodního prostředí znečištěním z dopravy	-	C	3. plán	Ano
CZE41004002	Obecné zásady pro řešení znečištění vody ze starých kontaminovaných míst	-	C	3. plán	Ano
CZE41200003	Obnova přirozených koryt vodních toků	-	C	3. plán	Ano
CZE41200004	Opatření k podpoře zprůchodnění říční sítě ČR, zajištění evidence migračních překážek na vodních tocích a metodické vedení orgánů státní správy	-	C	3. plán	Ano
CZE41500002	Chráněné oblasti (oblasti vymezené pro ochranu stanovišť nebo druhů a mokřady)	-	C	3. plán	Ano
CZE41502001	Zamezení výskytu invazních druhů rostlin a živočichů	-	C	3. plán	Ano
CZE41600003	Zlepšení databáze chráněných území vyhrazených pro odběry vody pro lidskou spotřebu	-	C	3. plán	Ano
CZE41604002	Snížení znečištění povrchových vod pocházejícího z hospodaření na rybnících	-	C	3. plán	Ano
CZE41700001	Prevence a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody	-	C	3. plán	Ano